Poštnina plačana v gotovini | LETO LVIII | V Ljubljani, v soboto 22. novembra 1930 | ŠTEV. 268 | 1. izdaja | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Gospodarska kriza

Ko smo lani na tem mestu pisali o velikem newyorškem borznem polomu meseca oktobra, smo tudi podali prognozo, da bo tem velikim polomom sledila čez več ali manj časa občutna kriza na denarnih in blagovnih tržiščih Evrope. Videli smo kasneje, kako se je v velikih finančnih centrih zniževala obrestna mera in dosegla že dolgo časa nezapaženo nizko mero. Cene na blagovnih tržiščih so nazadovale, zlasti pa za sirovine in kmetijske proizvode. Istočasno pri tem nazadovanju cen pa smo morali ugotoviti, da cene industrijskih proizvodov niso padale tako močno kakor cene agrarnih proizvodov. To razmerje se je vedno bolj slabšalo v škodo agrarnih proizvodov in privedlo do sedanje občutne krize.

Predvsem je v tej krizi prizadeto naše kmetijstvo. Kultura žita, ki je bila prej v naših krajih malo rentabilna in zaradi konkurence Vojvodine skoro obsojena na smrt, je postala popolnoma nerentabilna, kajti cene so danes daleč izpod produkcijskih stroškov. Prehod, ki mo ga že zdavnaj nasvetovali k sadjarstvu in živinoreji, je postal še bolj nujna potreba. Splošno lahko smatramo, da je sedaj agrarna kriza postala najobčutnejša. V jeseni, ko se vnovčujejo kmetijski pridelki, dosega kmet za svoje proizvode le prav nizke cene, na drugi strani pa je povpraševanje ravno radi svetovne krize vedno manjše in kmet danes ne more prodajati svojih pridelkov tudi po nižjih cenah ne. Poročila, ki nam prihajajo o sejmih z dežele, potrjujejo to dejstvo. Kmetje ne morejo niti za mal denar prodati svojih pridelkov in razumljivo je, da danes kmet ni tisti odjemalec, kakor je še bil pred letom dni. To čutijo vsi trgovci in obrtniki na deželi, pri katerih kmet skoro ničesar več ne kupuje, pa tudi trgovina v mestih in industrija morata ugotoviti, da je bil na vse zadnje njih glavni in najvažnejši odjemalec kmet, katerega kupna moč pa je izredno padla.

Tudi na denarnem trgu se pozna vpliv kmetijske krize. Hranilne vloge podeželskih hranilnic in regulativnih hranilnic se letos ne zvišujejo tako kakor prejšnja leta. Dotok hranilnih vlog je skoro popolnoma izostal, nasprotno pa kmetje potrebujejo vedno več denarja, in morajo načenjati svoje prihranke. Poročila z dežele vedo povedati, da je kmetskemu stanu danes izredno težko plačevati davke. Saj ne more prodati svojih pridelkov. Zato bi bilo umestno, da se našemu kmetskemu stanu dajo ugodnejši plačilni pogoji za plačevanje davkov ali pa, da se jim plačilo za nekaj časa odloži.

Rekli smo že, da tudi trgovina čuti vedno bolj padanje odjema. Predvsem opaža to trgovec na deželi, pa tudi njegov mestni tovariš ni dosti na boljšem, kajti kriza se začenja poznati tudi pri obrtništvu in pri delavstvu, torej pri meščanih.

Najtežji pa so danes gotovo časi za našega delavca. Iz raznih krajev dežele prihajajo poročila o še vedno trajajočih redukcijah delavstva. Rudarski kraji že itak trpe radi pomanjkanja naročil pri premogovnikih. Lesna industrija je omejila svoje obrate in odpustila na stotine delavcev. Podobna poročila prihajajo tudi iz drugih tovarn. Vrše se redukcije delavstva, znižujejo se jim plače, toda ničesar nismo čuli o znižanju plač predobro plačanih vodilnih osebnosti v industrijskih podjetjih. Ravnateljev doslej tudi še niso odpuščali. Mislimo, da bi se kakemu ravnatelju s 10.000, 20.000 ali 30.000 Din mesečne plače manj poznalo, če mu odbijejo kak tisočak od plače, kakor pa, da mora za to, da je njegova plača neokrnjena, iti na cesto delavec-siromak, ponavadi s številno družino. Tu bi bile potrebne redukcije.

V inozemskih listih čitamo o prizadevanju, da se znižajo cene industrijskih izdelkov. Že v članku »Nova pota naše agrarne politike« smo poudarjali potrebo tega zniževanja, ker je jasno, da ne gre na umeten način zviševati cene kmetijskih proizvodov, kar morajo na vse zadnje plačati drugi stanovi-konsumenti. Samo sladkorni kartel vleče v naši državi milijone in milijone dobičkov, pa vendar ne znižuje cen. Tu bi bili umestni energični ukrepi naše vlade proti kartelom, da se na ta način dosežejo potrebna znižanja cen važnih proizvodov. Znižanje cen pa je tudi gospodarskega pomena, ker pomeni povečanje prometa in s tem tudi v veliki meri dobičkanosnosti. Mislimo, da bi se konsum marsikaterih predmetov lahko zvišal, če bi se primerno znižale tudi cene.

Še veliko drugih ukrepov je, ki bi jih morali izvesti, mislimo pa, da bo izpolnjena ena najvažnejših nalog, če se omeje dobički kartelov sedaj v težkih časih. Ravno v teh težkih časih preživlja naš sedanji gospodarski sistem preiskušnjo in sedaj so še bolj občutne socialne neenakosti, ki se sicer v dobrih časih ne opažajo tako zelo.

600 bank propadlo

New York, 21. novembra. ž. V poslednjih 24 urah se je zatvorilo 8 newyorških bank. S tem se je število zaprtih bank povišalo na 84. V poslednjih 8 mesecih je propadlo nič manj, kakor 600 bank. Vzrok je slabo ameriško kmetijstvo.

Fašizem v boju z gospod. krizo

Vsi glavni špekulanti po italijanskih borzah zaprti — Radikalni predpisi za varčevanje

Rim, 20. nov. x. Svetovno časopisje je sprejelo italijanske naredbe, s katerimi so se znižale plače vsem državnim uradnikom in nastavljencem v zadrugah, ki jih država kontrolira, z nekim zadovoljstvom, češ, če bo fašizem imel opravka s težavami na znotraj, bo njegovo delovanje na zunaj onemogočeno. Program varčevanja, ki ga hoče fašizem izvesti, se smatra kot dokaz za to, da je na gospodarskem polju dovedel v kritično zagato. Naj človek misli kar hoče o fašizmu, — o njegovi zunanji politiki bodo priznanja zelo redka — priznati se mu mora, *da se je spravil z velikim pogumom na rešitev gospodarske krize. Fašistična država je v tem pogledu dala vzgled marsikateri drugi, ki se tudi bori z gospodarskimi težavami, a se boji storiti korake, ki zahtevajo žrtve.*

Prvič, odkar obstoja fašistični režim v Italiji, je državna blagajna izkazala samo v prvih 4 mesecih tekočega proračunskega leta (od 1. aprila do 1. avgusta) čisti primanjkljaj 729 miljonov lir (t. j. okrog 2 miljard dinarjev). Najbrže niso podatki finančnega ministrstva za nadaljne mesece nič manj razveseljivi. Fašistična vlada se je torej spričo grozečega gospodarskega poloma odločila za zelo ostre, naravnost radikalne korake.

V prvi vrsti, in to je značilno, se je država odločila, *da odneha od nadaljnega navijanja davkov, ker je spravedela, da bi narod bremena ne mogel več nositi. Nadalje je revidirala svoje državne izdatke in predpisala strog varčnostni program po vseh svojih obratih, razun v postavki za javna dela in za oboroževanje.* Prednja informacija je popolnoma verodostojna, ker prihaja iz neporekljivega prvega vira. Sekira je torej padla po uradniških plačah in uradniških pokojninah, državnih dokladah za družine itd. Vse plače bodo znižane za 12%, za plače nad 40.000 (100.000 Din) pa 25 odstotkov. Samo častništvo je zaenkrat še izvzeto.

Drugi korak italijanske vlade je naperjen proti navijanju cen. Cene morajo pasti. Tudi v industriji in v trgovini se bodo morale znižati plače in spraviti na predvojni nivo, ker to je predpogoj za padanje cen vsem drugim pridelkom. *Država bo dala dober zgled s tem, da bo znižala prevozne cene po železnicah, cene monopolnih pridelkov ter nato pritisnila na vse gospodarske institucije, da ji sledijo.*

Italijanska država je izdala za svojih 60.000 državnih uradnikov, 160.000 železniških nastavljencev, 30.000 poštnih uradnikov, 25.000 uradnikov drž. monopolov in 160.000 državnih občinskih uslužbencev letno 9 miljard lir, to se pravi eno tretjino vseh državnih izdatkov. *Država si bo prihranila celih 2.200 miljonov lir (5 miljard Din).*

Nazadnje se je fašistična vlada spravila nad vse špekulante po denarnih in blagovnih borzah, ki delajo na to, da bi vrednost lire padla in da bi cene blagu zdržale na dosedanji višini. Vlada je dala glavne špekulante poloviti in pozapreti. Med njimi se nahaja tudi glavni borzni agent milanske borze dr. Cesare Griffa. Večina je bila poslana na otoke.

Iz prednjega se razvidi, da se vrši v Italiji zelo zdrav proces gospodarskega razčiščevanja in da je država podvzela zelo pogumno akcijo, da se enkrat krizni krog, v katerem se narodno gospodarstvo suče, prodre in da se omogoči padanje cenam. V gospodarskih krogih, ki niso sicer prav nič naklonjeni fašističnemu režimu, se opaža nepritajeno zadovoljstvo. Tudi italijanski kmet je sprejel novico, da mu davek ne bo zvišan, z odkritim zadovoljstvom. *Samo temu se nekateri čudijo, zakaj Italija, ki sicer v mednarodnem svetu toliko agitira za razorožitev, ni imela poguma razbremeniti tudi svoj velikanski proračun za vojsko in mornarico.*

Milan, 20. nov. x. Policija je danes vdrla v poslopje državne borze in napravila strogo preiskavo. Aretirani spekulanti so bili odvedeni ter bodo predani sodišču v nadaljni postopek.

Odpor radi znižanja plač

Ogorčenje, ker so le milici ostale celotne plače

Rim, 21. novembra. ž. Znižanju plač državnim uradnikom je sledilo znižanje plač nameščencem bank, tovarn in tako dalje. Tem uradnikom se bodo znižale plače za 12 do 15%. Ta odlok je izzval med italijanskim uradništvom, ki je itak že slabo plačano, silen odpor. Največje ogorčenje je izzvalo dejstvo, da so ostale neizpremenjene plače edino le fašistični milici, to je, da se fašistična milica vzdržuje na račun italijanskega uradništva. Deficit v državnem proračunu je vedno večji. Dohodki iz davkov so znatno padli. Sedaj so padli tudi vrednostni papirji za 4%, kar predstavlja nad milijardo izgube za italijansko gospodarstvo.

Sploh je v italijanskem gospodarstvu zavladala velika desorganizacija. Italijanska industrija težko konkurira na svetovnem trgu tujim industrijam, ki skušajo prodajati svoje predmete za vsako ceno.

Kak efekt bo imelo to znižanje plač, se še ne da reči. Vsekakor predstavlja ta korak izreden poizkus. Znižanje plač še bolj znižuje kupno moč italijanskega uradništva, ki je že itak padla. Zdi se, da je fašistični režim izgubil zaupanje gospodarskih krogov, ki so ga več let držali na površju. Na vsak način je fašistična vlada pred velikim problemom, ki ga bo težko rešila, če ne najde brezpogojne podpore celokupnega prebivalstva.

Prve Otonove politične izjave

Intervju „Matinovega“ urednika

Pariz, 21. nov. ž. V »Matinu« objavlja Jules Sauerwein, ki je prisostvoval včerajšnji slovesnosti na dvoru Steenockerzeel svoj intervju z Otonom Habsburgom, ki je obenem prvi intervju za javnost. Oton je izjavil, da bi se po predlogu modrega Apponyija restavracija Habsburžanov imela izvršiti na pristanek inozemstva in tuzemstva. Dejal je:

»Moja vrnitev bi se imela izvršiti v pomirljivem in krščanskem duhu v eno ali obe glavni mesti. Po informacijah, ki sem jih dobil,« pravi Oton, »smatram, da je večina Madjarske in Avstrije proti meni neprijateljsko razpoložena. Svojo pravico bom šele takrat uporabil, ko bom s svojo navzočnostjo mogel pomagati državam, ki so v tako težavnem položaju. Cela Evropa je ogrožena z raznimi nevarnostmi. Anschluss bo dovedel s seboj tudi težek konflikt, ki bo započel izginjenje Avstrije. Hočem reprezentirati tradicije reda in miru na politično-socialnem polju.«

Snovanje nove avstrijske vlade

Sestava vlade bo na brže poverjena krščanskim socialcem

Dunaj, 21. novembra. kk. Pogajanja, ki so se vršila danes na Dunaju med krščanskimi socialci in Schobrovim blokom, so imela ta pozitiven uspeh, da je Schobrov blok izjavil, da je pripravljen osnovati s krščanskimi socialci večino v narodnem svetu. Schobrov blok je obenem izjavil, da ne priznava legalnosti sedanje vlade in označil kot svojo skrajno koncesijo, da je bila sedanja vlada določena zato, da izvede nove volitve, da je pa po izidu volitev zgubila eksistenčno pravico. Nadaljnja pogajanja med krščanskimi socialci in Schobrom se niso dogovorila. V prvi vrsti bo šlo sedaj najbrže za to, da vlada predloži zveznemu predsedniku Miklasu mnenje strank.

O pogajanjih krščanskih socialcev z Heimatblokom se doznava, da je Heimatblok izjavil, da je načelno pripravljen, vstopiti v vladno večino in pri tem izrazil željo, da bi bil v vladi zastopan po svojih zastopnikih. Uspeh dosedanjih razgovorov označujejo v parlamentarnih krogih kot zelo skromen. Glavne točke so se dosedaj krščanski socialci izogibali. Izjavili so sopogodbenikom, da vztrajajo pri tem, da ostane zvezni kancler Vaugoin, ravno to pa je odločilno vprašanje. Po splošnem mnenju, bi mogel Vaugoin sestaviti samo manjšinsko vlado, ki bi v najboljšem slučaju razpolagala v parlamentu s 74 glasovi. Upanje, da bi ta vlada mogla izsiliti večino, pa je le majhno. Bolj verjetno je, da bo Miklas po razgovoru z zastopniki strank in vlade po predlogu vlade same moral imenovati novo vlado. Kot precej verjetna se širi domneva, da bo Miklas poveril sestavo nove vlade kakemu krščanskemu socialnemu zastopniku z dežele.

Avstrijsko-nemška carinska unija

Dunaj, 21. nov. kk. Na Dunaju je bilo zborovanje tako zvane avstrijsko-nemške delovne skupnosti in nemško-avstrijske delovne skupnosti, katerega so se udeležili merodajni poslanci in voditelji javnega življenja iz obeh držav. V soglasno sprejeti resoluciji se je označila kot najvažnejša naloga obeh parlamentov za prihodnje leto, da se izvrši carinska unija. Trgovinska pogodba med Avstrijo in Nemčijo, osnovana na načelu največjih ugodnosti, ne more nikdar dovesti do zadovoljive rešitve trgovsko-političnega razmerja med Avstrijo in Nemčijo, kar more primesti samo gospodarska zveza med obema državama in carinska unija. Zato je treba ustanoviti v nemškem drž. zboru in v avstrijskem narodnem svetu trgovsko-politične odbore, ki naj bi se slično, kakor pri zenačenju kazenskega prava, skupno posvetovali o smernicah enotne trgovinske politike v obeh državah in pripravili zenačenje carinske zakonodaje v obeh državah. Predložiti bi se morali tudi predlogi o formi bodoče čim tesnejše gospodarske zveze obeh držav.

Nemčija bo proglasila moratorij?

Francoski in ameriške komentarji k Curtiusovemu govoru

Pariz, 21. nov. kk. »Journal« pravi, da je bil včerajšnji govor dr. Curtiusa velika politična senzacija. Radikalna »Republique« vidi v tem govoru začetek velepomembne mednarodne debate. »Echo de Paris« smatra ta govor za zadosten, da razbije usodne iluzije Briandove o Nemčiji. Za ta govor se je treba dr. Curtiusu zahvaliti; njegov govor ni nič drugega kakor izbruh dolgo zadrževane jeze nemške revanže. V tem smislu je treba samo pozdraviti odkrito priznanje, da se hoče Nemčija osvoboditi obveznosti, ki jih je prevzela z versaillsko mirovno pogodbo glede razorožitve, in zahtevati spremembo mej na vzhodu.

Newyork, 21. nov. kk. V Wallstreetu smatrajo po zadnjem govoru dr. Curtiusa, da je računati s tem, da bodo Nemci 1. januarja proglasili nemški moratorij. Za 1. marec pa je pričakovati izjave zaveznikov glede njihovega odloga plačevanja. Trdi se, da bo Hooverjeva vlada pristala na te termine, vendar pa ni dobiti potrdila teh vesti.

Bethlen odpotoval v Berlin

Budimpešta, 21. nov. kk. Ministrski predsednik, grof Bethlen je odpotoval danes v Berlin v spremstvu svoje soproge, izrednega poslanika, grofa Aleksandra Khuen-Hedervaryja, tiskovnega šefa, grofa Stefana Czakyja in načelnika gospodarske sekcije zunanjega urada. Grof Bethlen hoče s tem službeno posetiti Berlin.

Berlin, 21. nov. kk. V programu obiska grofa Bethlena v Berlinu je obisk pri državnem predsedniku Hindenburgu, nakar bo zajtrk na madjarskem poslaništvu, nato bo kosilo pri državnem kancleriju, obisk gledališča in muzejev, nato zajtrk na madjarskem poslaništvu in večerja v Collegium Hungaricum. Bethlen bo posetil tudi letališče na Tempelhofu, nato bo zajtrk pri zunanjem ministru dr. Curtiusu, v ponedeljek zvečer pa se bo grof Bethlen zopet odpeljal. Razpravljali bodo v prvi vrsti o medsebojnih gospodarskih odnošajih, vendar se ne nameravajo skleniti nobeni konkretni dogovori, temveč samo nadaljnja izgraditev v okvirju dosedanjih dogovorov.

Neuspela francosko-italijanska pogajanja

Pariz, 21. nov. kk. Briand je imel včeraj sestanek s francoskim poslanikom v Rimu Beaumarchaisom o francosko-italijanskih pogajanjih glede spremembe mej med Tunisom in Tripolisom in o novem statutu za Italijane v Tunisu. »L' Oeuvre« pristavlja, da so imela tozadevna pogajanja do sedaj ravno tako malo uspeha kakor pogajanja o pomorski pariteti.

Volitve v poljski senat

Varšava, 21. nov. kk. Pri volitvah v poljski senat, ki bodo prihodnjo nedeljo, je računati s tem, da bo volivna udeležba slaba, da pa bo Pilsudski gotovo zmagal. Ker sejm in senat po ustavi skupno volita državnega predsednika, se bo uspeh Pilsudskega pokazal tudi pri novi volitvi državnega predsednika.

Bratianu zapustil politično areno

Bukarešt, 21 nov. ž. Vodja liberalne stranke Vintila Bratianu se je popolnoma umaknil iz političnega življenja in vodstva liberalne stranke. S svojega posestva Mihaesti je poslal podpredsedniku stranke Duci pismo, v katerem mu sporoča, da se umika iz vodstva stranke. Bratianu je prosil za avdienco pri kralju, ki pa je ni dobil. To smatrajo nekateri kot znak nezaupanja kralja, drugi pa kot znak popolne kraljeve nenaklonjenosti. V romunskem političnem življenju je ta umik izzval največjo senzacijo. Naravno je, da se ta dogodek v Romuniji zelo komentira. Bratianu ni hotel sodelovati v parlamentu, marveč je ob otvoritvi samo poslušal kraljevo besedo.

Razstava za gradnjo cest in stanovanjsko kulturo

Berlin, 21. nov. AA. Prihodnje leto bo v Berlinu mednarodna razstava za gradnjo mest in stanovanjsko kulturo. Doslej se je prijavilo 14 držav. Med temi so poleg Amerike in Anglije Danska, Nizozemska, Italija, Avstrija, Ogrska, Švica in Češkoslovaška. Te države so si že preskrbele razstavne prostore. Vodstvo razstave je v pogajanjih glede udeležbe Kitajske in Rusije. Pogajanja potekajo ugodno.

Dunajska vremenska napoved: Dosedanje milo vreme bo trajalo dalje.

Zagreška vremenska napoved. Velika oblačnost, nizki oblaki. Mila temperatura. Poslabšanje je verjetno.

Zakon o zobozdravnikih in zobotehnikih

(Nadaljevanje.)

(Prvi del glej včerajšnji »Slovenec«.)

§ 18. Pravico dentistične prakse v mejah § 17 tega zakona obdrže in dobe naziv dentista-tehnika: 1. zobni tehniki, ki so do 1. oktobra 1930 pridobili na podlagi prejšnjih zakonov posebno zobotehnično koncesijo. 2. Zobni tehniki, ki so pred uveljavitvijo tega zakona vršili prakso 15 let, bodisi kot pomočniki ali pa se samostojno bavili z zobnim tehničarstvom in od takrat najmanj 10 let vršili delo v ustih, bodisi samostojno, ali v ordinacijah zobnih zdravnikov ali dentistov, ali v ordinacijah zobnih zdravniških ustanov. 3. Zobni tehniki, ki so se po uveljavitvi tega zakona 10 let bavili z zobno tehniko, bodisi samostojno, bodisi z delom v ordinaciji zobnih zdravnikov ali dentistov ali zobnih zdravniških ustanovah, od tega roka pa najmanj 5 let opravljali delo v ustih, in ki so v roku enega leta po uveljavitvi tega zakona napravili dentistični izpit. Po tem roku morejo položiti izpit samo enkrat v roku nadaljnih pet mesecev. Med tem časom ne smejo vršiti samostojne dentistične tehnične prakse.

§ 19. Izpiti po predpisih §§ 17 in 18 tega zakona se bodo vršili pred stalno komisijo, ki jo določi minister za socijalno politiko in nar. zdravje in po programu ki ga predpiše minister za socijalno politiko in narodno zdravje. Trajanje dela po predpisih § 18 tega zakona se dokaže na podlagi svedočbe stanovske organizacije in upravnega oblastva glede datuma izdane koncesije.

§ 20. Vsi ostali v § 18 tega zakona neomenjeni zobni tehniki in zobnotehnični pomočniki, učenci in učenke zobnih tehnikov, ki jih uveljavitev tega zakona dobi pri zobnem tehničnem delu, lahko dobe odnosno si pridobe pravico samostojnosti z delom pri zobnih specijalistih, zobnih zdravnikih in dentističnih tehnikih, pravico do samostojnega tehničnega dela po dovršitvi 10 let strokovnega dela. Take delavnice morajo imeti naziv zobno tehnične delavnice. Ne smejo imeti bolnikov, tudi ne svoje čakalnice, zobozdravniškega stola in ostalih priprav, ki so potrebne za kakršnokoli delo v ustih. Naročila smejo sprejemati samo od oseb, ki so po tem zakonu upravičene za vodstvo knjig o sprejemanju in izvrševanju in izdelanem delu s tehn. oznakami imena naročila.

§ 21. Zobni tehniki iz § 18 tega zakona morejo svoj poklic kot zobni tehniki vršiti do uveljavitve tega zakona. Zobni tehniki, ki bi si pravico do dentistične prakse pridobili šele po storjenem dentističnem izpitu po predpisih § 18 tega zakona, lahko dobe mestno pravo za prakso samo v onih mestih, kjer ni zdravnikov-specijalistov za bolezni v ustih in zobeh in zobnih zdravnikov. Isto velja tudi za vse ostale v § 18 omenjene osebe, ki hočejo izpremeniti kraj dela, v katerih jih je dobitela uveljavitev tega zakona.

§ 22. Glede privatne ordinacije veljajo za zobne zdravnike in dentiste-tehnike analogni predpisi § 3 tega zakona. Glede pomočniškega osobja veljajo za zobne zdravnike predpisi za zdravnike-specijaliste.

Dentistom in dentističnim tehnikom je dovoljeno zaposlovati v njihovih ordinacijah samo dentiste in dentistične tehnike s krajevno pravico prakse. Za zobne zdravnike, dentiste in dentistične tehnike veljajo glede vršitve zobnih tehničnih del in glede zaposlitve tehničnega osobja predpisi § 9 tega zakona. Strokovno delo, izpopolnitev in izučitev zobnih tehnikov po predpisih § 10 tega zakona je treba prebiti pri zobnih zdravnikih, dentistih, dentističnih tehnikih in v samostojnih dentističnih delavnicah.

§ 23. Če so dentisti in zobni tehniki tuji državljani, a jugoslovanske narodnosti, imajo iste pravice po tem zakonu kakor jugoslovanski državljani, dokler ne bodo sprejeti v jugoslovansko državljanstvo.

§ 24. Za dejanja, ki prekršijo predpise §§ 3, 4, 9, 18, 20, 21 in 22 tega zakona, v kolikor se ne kaznujejo z odredbami kazenskega zakonika, se specialisti za bolezni ust in zob, zobni zdravniki, dentisti zobne kirurgije, zobni medicinci in zobni kirurgi, dentisti, dentistični tehniki in zobni tehniki kaznujejo z denarno globo do 3000 Din. V primeru nove prekršitve se kaznujejo z denarno kaznijo 1000 do 6000 Din in zaporom 1—30 dni, v primeru drugih novih prekršitev pa z denarno kaznijo 3000—10.000 Din in prepovedjo vršitve samostojnega dela. Pri prekršitvi predpisov §§ 3, 20, 21 in 22 se lahko vzamejo vse priprave, instrumenti potrebni za vršitev zobnega zdravništva, v kolikor so last kaznovane osebe. Kazni, predvidene v tem zakonu, izrečejo zobnim zdravnikom, članom zdravniških zbornic, pristojne zdravniške zbornice, drugim osebam pa prvostopna oblast občinske uprave. Denarne kazni se vlagajo v sanitetni fond pri Državni hipotekarni banki. Denarne kazni, ki se na noben način ne morejo izterjati, se izpremene v zaporno kazen po predpisih, ki veljajo za prestopke pred oblastvi občinske uprave.

Sklepne odredbe.

§ 25. Od dne uveljavitve tega zakona so v roku dveh mesecev dolžne vse koncesijonirane samostojne zobne tehnične delavnice prijaviti se pristojnim upravnim oblastvom s podatki in dokazili svojega dela in dokazi, kdaj so začeli zobotehnično prakso. Te podatke bo poslala banska uprava ministrstvu za socijalno politiko in nar. zdravje. Kdor se v določenem času brez opravičbe ne prijavi in ne prinese dokazil, izgubi pravico, da bi storil naknadno.

§ 26. Podrobne odredbe in izvrševanje tega zakona se bo predpisalo s pravilnikom ministra za socijalno politiko in narodno zdravje v soglasju z ministrom notranjih zadev in ministrom trgovine in industrije.

§ 27. Tisti dan, ko dobi veljavo ta zakon, izgube veljavo vse prejšnje odredbe, sklepi in zakoni o zdravniških-specijalistih za ustne in zobne bolezni, zobnih zdravnikih, dentistih in zobnih tehnikih na vsem teritoriju kraljevine Jugoslavije, ki so v protislovju z odredbami tega zakona.

§ 28. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in dobi obvezno moč, kadar bo razglašen v »Službenih novinah«.

Drobne vesti

Ljubljana, 21. novembra. AA. Tehnični razdelek sreskega načelstva v Ljubljani razglaša: Prihodnji ponedeljek 23. t. m. se prične s popravo provizorija čez Soro v Medvodah. Most bo za promet zaprt za dobo enega tedna.

Budimpešta, 21. nov. AA. Tu je nenadoma umrl vodja Rockefellerjeve ustanove dr. Mitchl. Njegov delokrog se je raztegal tudi na Jugoslavijo in Romunijo.

Zagreb, 21. nov. ž. Marovska ulica se bo v znak iskrenih čuvstev do Češkoslovaške prekrstila v Masarykovo ulico.

Sredstev za čiščenje je mnogo, zigurno, blago, normalno izpraznjenje omogočajo Artin-dražeje. Dobivajo se v vseh lekarnah. Vsebina škatlje — po 8 Din — zadostuje za 4—6 krat.

Španiji grozi tudi gospod. polom

Vlada ne more ustaviti padanje valute — Železno zobovje gospod. zakonov

Barcelona, 20. nov. (Od našega poročevalca.) »Il Travajo« poroča, da se je zglasila pri kralju Alfonzu delegacija gospodarstvenikov s prošnjo, naj takoj ukrene vse kar je v njegovih močeh, da prepreči gospodarsko katastrofo Španije. Isto vesi je prinesel tudi »El Sol«, tako da je klub previdnosti s katero mora človek čitati španske liste, zelo verjetno, da poskušajo gospodarski krogi napraviti pritisk na vlado, da ali radikalno poseže v špansko gospodarstvo ali pa prepusti to nalogo drugi vladi, ki ji bo kos.

Najugodnejši gospodarski položaj je bil v Španiji leta 1927., takrat ko je diktatura stala na višku svojih uspehov. Diktatura položaja ni izrabila ter se je rajši vrgla v avanturistične denarne operacije na zunaj. Tako je ustvarila svojo špansko izvozno banko, ki je povzročila pri drugih inozemskih zavodih nezaupanje in jih dovedla do usodnega sklepa, da hočejo prepustiti Španijo, naj se rešuje s svojimi lastnimi sredstvi. Istočasno je diktatura dovolila posojilo Argentiniji iz čisto zunanjepolitičnih ozirov. V tem trenotku je začel denar padati po vseh inozemskih borzah. Veliko bank, ki so pričakovale stabilizacijo, je skrahiralo zaporedoma in na Španijo je legel oblak nezaupanja. Od tistih dob naprej je peseta vedno bolj padala, tujci so potegovali svoj denar nazaj, odpovedavali kredite, narod sam je postal preplašen in nezaupljiv, ker ni imel nobenega vpogleda v vodstvo državnih financ. Potem so prišli nemiri v armadi, dijaški izgredi, politični komplоti, ki so razkrojili, kar je še ostalo od ugleda diktatorjev.

Junija lanskega leta je diktatura hotela rešiti kar se je še dalo. Imenovala je komisijo, ki naj preišče vzroke padanja valute, vlada sama pa je pokupila vse pesete, katere so ponujali po vseh borzah, samo da bi preprečila nadaljnje padanje. To ni uspelo. Diktatura je potem razpisala prisilno posojilo v višini 350 miljonov peset (okrog 2 miljardi dinarjev takrat) s 7 odstotnimi obresti. Tudi to ni uspelo, denar je neprestano bežal preko meje. Diktatura je stala pred prazno blagajno in je odložila orožje.

Nova vlada, koje neodločnost je postala legendarna, je puslila vprašanje pri miru dokler meseca avgusta t. l. španska valuta zopet ni začela padati. Finančni minister je odstopil sredi velike panike. Prvi korak novega finančnega ministra je bil, da je poslal na vse velike državne banke v Evropi posebno delegacijo z nalogo, da inozemstvo prepričajo, da Španija nima namena nacijonalizirati narodnega gospodarstva (ustanovitev španske izvozne banke) dokler meseca avgusta t. l. ni prišel sunek, ki je strmoglavil vrednost pesete za celo polovico. Sredi največje panike je finančni minister odstopil. Njegov naslednik Weiss je smatral za najnujnejše, poslati k vsem velikim inozemskim državnim bankam posebno deputacijo, ki jih je zagotovila, da Španija ne mara nacijonalizirati narodnega gospodarstva in da je inozemski denar popolnoma varen pred takimi možnostmi. Uspeh te misije je bil zelo omejen, ker je inozemstvo posodilo Španiji samo 50 miljonov peset (pol miljarde dinarjev), ki ne zadostujejo za ozdravitev položaja.

Finančni minister se je opravičeval nedavno, da se kažejo posledice njegove akcije zelo počasi in stopoma, a priznal je, da inozemstvo pričakuje še drugih ukrepov, *ki pa morajo imeti sankcijo španskega parlamenta.* Ker je iz političnih razlogov vlada generala Berenguerja volitve potisnila v mesec marc prihodnjega leta, in ker je na drugi strani neizpodbitno, da bo denar čedalje bolj izgubljal svojo vrednost, so gospodarski krogi mnenja, da bo hitrejša rešitev postala neizgibna. Oni bi radi videli, da se stabilizacija denarja izvrši takoj, dokler je še čas, ker je zelo verjetno, da tudi bodoči parlament ne bo podpri špansko gospodarstvo napram inozemstvu, ako se nresničijo grožnje, da bo izbrisal vse obveznosti, ki jih je prevzela diktatura. Nad Španijo se zbira hudourje, ki ne bo moglo ostati lokalizirano na pirenejski polotok.

Krvavi nemiri v Madrida

Stavka traja dalje — Koncentracija vojaštva

Madrid, 21. nov. kk. Vlada je pozvala v Madrid več vojaških oddelkov iz sosednih mest, vsega skupaj nad 3000 mož pehote. Zakaj se bo to vojaštvo porabilo, še ni znano, domneva se pa, da vlada dvomi o zanesljivosti enega dela madridske garnizije. Nekatere vesti govorijo o tem odkrito, smatra se pa, da je vlada s koncentracijo takih čet preprečila eventualni puč. Tudi danes krožijo po mestu oborožene patrulje policije in orožništva, ki so zasedle vsa važna mesta.

Madrid, 21. nov. kk. V Barceloni traja stavka dalje, in sicer kljub temu, da je Sindicato unice, ki je proklamiral generalno stavko, že dvakrat pozval delavce, naj zopet nastopijo delo. Avtotaksiji in cestna železnica so morali zopet ustaviti obrat, ker so delavci vozove obmetavali s kamenjem. Tudi na državni cesti v San Sebastiano je prišlo do streljanja med delavci in orožništvom, pri katerem je bilo več oseb ranjenih. Vojaštvo je na več krajih moralo uporabiti strojne puške. Stavka studentov traja na vseh vseučiliščih dalje.

„Konferenca za razorožitev, če je sploh mogoča“

Smešnice na neresni konferenci — Ruski predlog sprejet

Ženeva, 20. nov. d. Posvetovanja na razorožitveni konferenci se nadaljujejo v nekem čudnem ozračju medsebojnega nezaupanja. Vsak predlog, najsi pride od levice ali od desnice — ker tudi tukaj imamo levico in desnico — je takoj osumljen, da je naperjen proti kakšni državi ali da se skrivajo za njim kakšni zahrbtni cilji. Zdi se, da so se vrnili časi, ko je še Čičerin posečal mednarodne konference ter stavil vsevprek predloge, ki so resnejše diplomate spravljali v živčne napade, pri galeriji — tudi tukaj imamo galerijo — pa vzbujali veselje in aplavz. Čičerinovo vlogo je prevzel Litvinov. Ob vsaki priliki se oglasi k besedi in stavlja nepredvidene predloge. Včeraj se je vršila debata o razorožitvenem načrtu, ki ga bo pripravljalni odbor predložil prihodnji veliki konferenci. Diplomati so drug za drugim razkladali svoje teze in se slednjič zedinili na besedilo »da naj konferenca omeji oboroževanje«. Naenkrat se dvigne Litvinov in zahteva, naj se vključi v besedilo tudi beseda, »da naj konferenca omeji in zniža oborožitev«. Diplomati so osupnili. Polagoma so prišli do ravnotežja in je eden izmed njih predlagal, da se sovjetsko besedilo ne sme sprejeti, razun če se vključita še besedi »če mogoče«. Cela konferenca je izbruhnila v smeh, ko je Litvinov vstal in svetoval, naj si razorožitvena konferenca pridene ime: »Konferenca za razorožitev, če je sploh mogoča«.

Nazadnje je bil sovjetski predlog sprejet, iz česar sledi, da bo prihodnja konferenca imela težko nalogo prisiliti države ne samo da omejijo oboroževanje, ampak da se odločijo tudi za znižanje sedanjega oboroženega stanja.

Razorožitev - ali je resno mišljena?

Ženeva, 12. nov. kk. V pripravljalni razorožitveni komisiji so danes razpravljali o francoskem predlogu, naj se ustanovi stalni razorožitveni odbor, ki naj bi kontroliral izvedbo razorožitvene pogodbe. Litvinov je izjavil, da je zadržanje sovjetske vlade odvisno od tega, kakšen obseg razorožitve bo sklenila komisija. Litvinov je proti temu, da bi stalni odbor bil v preozki zvezi z Društvom narodov. Turški zunanji minister Tevfik Ruždi bej je izrazil željo, da bi bile v stalnem razorožitvenem odboru zastopane tudi države, ki niso članice Društva narodov, kar vpošteva že tudi francoski spreminjevalni predlog, ki je bil med tem vložen in ki hoče napraviti iz prvotnega bolj politično mišljenega stalnega odbora bolj tehničen organ. Nemški delegat grof Bernsdorff je odklonil vstop Nemčije v ta odbor, da demonstrira s tem proti majhnemu interesu razorožitvene komisije, ki še vedno ni ničesar sklepala o direktni omejitvi materijalne razorožitve na suhem.

Velik državniški govor MacDonalda

„Ne spominjajmo se preteklosti, temveč mislimo na bodočnost“

London, 21. nov. AA. Splošna razprava na indijski konferenci je končala danes z govorom ministrskega predsednika MacDonalda.

MacDonald je dejal, da je njegova dolžnost podati pregled položaja v indijskem vprašanju, kakor je dandanes.

Najvažnejše dejstvo, je nadaljeval MacDonald, je, da smo prvič zbrani vsi. Poslušali ste sijajne govore, polne upanja indijskih princev. Slišali ste zastopnike raznih strank in interesov v Indiji. Storili ste še več. Poslušali ste tudi mnenje indijskih žen o bodoči indijski ustavi. *Vsi so zahtevali, naj se prizna Indiji položaj dominjona. Po petdnevni debati se ne more več odkloniti to priznanje.* Poslušali ste govore, ki so nam podali mnenje Indije. Ti govori nas ne smejo ločiti, temveč moramo gledati, kako pridemo do sporazuma in premagamo vse težkoče.

Sastri je popolnoma odkritosrčno izjavil, da ni bil on sam, ki je v zadnjih dneh izpremenil svoje mnenje. Naj se izpremene mnenja tako, da se sporazumno rešijo vsi spori.

Govoreč delegatom manjšin je dejal MacDonald: »Vaše besede niso bile zaman. *Ne spominjajmo se preteklosti, temveč mislimo na bodočnost.* Politika v letu 1930. je odvisna od položaja, ki je nastal tekom let. Ni res, da bo vlada umaknila svoje obljube iz leta 1917. *Vlada bo izpolnila vse, kar je bilo uradno obljubljeno.* Ta konferenca se je sestala, ker jo je vlada sprejela. Konferenca ima rešiti praktična vprašanja in mora premostiti vse težkoče.

Kot možje z velikim znanjem in izkustvom morajo delegati konference rešiti vse probleme za srečo in mir indijskega naroda.

Govori na konferenci so bili velikega praktičnega pomena. Vzpostavili so zvezo med konferenco in indijskim narodom.

Vsi govorniki so poudarjali, da se morajo rešiti problemi v skladu s sedanjim položajem v Indiji in s tamošnjim ljudskim mnenjem. Priznali so objektivno in samo subjektivno stran svoje naloge. *Izjava princev je popolnoma zrevolucionirala položaj. Princi so veliko doprinesli k ustvaritvi združene zvezne Indije.* Družina, je nadaljeval MacDonald, je najbolj karakteristična podlaga naše skupne arijske civilizacije. Družina, kakor je Begum dejal včeraj, združuje vas, pokrajine in države. Mislim, je nadaljeval MacDonald, da ste že imeli zvezo, ki je odgovarjala historičnemu razvoju in, ki je vredna, da se ohrani tudi v bodoče. Ta zveza odgovarja tudi indijskemu in britskemu geniju, ki se je napajal iz istih zgodovinskih virov. — Nato je govoril MacDonald o praktičnih točkah sedanje razprave in omenil, *da mora biti načrt zveze tak, da omogoči sodelovanje vseh interesov držav in manjšin v Indiji.* Naša naloga je, da najdemo praktično rešitev teh vprašanj, ki naj jo uzakoni parlament. Ustava mora dovršiti dve temeljni nalogi: delati in pospeševati razvoj Indije. To je zgodovina vseh ustav naših dominjonov. Nadalje je MacDonald izjavil, da bo odborom konference pomagala angleška vlada. MacDonald je zaključil z upanjem, da bo sedanja indijska konferenca rešila indijsko vprašanje in ojačila prijateljstvo med Indijo in Anglijo.

Bolgarski revizionisti

Sofija, 21. novembra. AA. Bolgarska nacionalna studentska zveza je začela akcijo proti Neullyjski pogodbi. Včeraj je odpotovalo mnogo študentov v različna bolgarska mesta, da povsod organizirajo zborovanja proti omenjeni pogodbi.

Honoratova zahvala

Belgrad, 21. novembra. AA. Minister za zunanje zadeve dr. Vojislav Marinković je sprejel sledeči brzojav iz Ljubljane:

V trenutku, ko zapuščamo vašo divno in plemenito zemljo, smatram za svojo dolžnost, da vam v svojem in v imenu delegacije francoskih univerz ponovim našo vero v bodočnost Jugoslavije in našo zahvalo za veliko pažnjo, ki smo je bili deležni, kakor tudi našo vdanost vsem onim, ki delajo na zbližanju naših dveh narodov. — Honorat.

Predsednik vlade pozdravlja obrtnike

Belgrad, 21. nov. l. Kakor poročajo iz Kumanova, je bil tam na svečan način posvečen novi dom obrtnikov. Te posvetitve se je udeležil tudi predesdnik vlade, general Peter Živković, ki je ob tej priliki imel lep govor o vlogi obrtnikov v javnem življenju. Predsednik vlade je med drugim izjavil:

»Zelo sem srečen, da se mi nudi prilika, biti pri posvetitvi tukajšnjega obrtniškega doma. Sklenil sem, da pri tej priliki obiščem te lepe naše kraje in njihovo središče Skoplje. S postavitvijo tega doma so obrtniki najbolje pokazali, kaj lahko stori stanovska zavest in solidarnost, kaj lahko storijo naši obrtniki, ki so se vedno odlikovali z marljivostjo, skromnostjo in poštenjem, s svojim znanjem, rodoljubjem in vestnim izvrševanjem nacionalnih in državljanskih dolžnosti.«

Nato je predsednik vlade še posebej pozdravil obrtnike, ker je tudi on sam obrtniški sin, zato tem bolje ve ceniti težko in naporno obrtniško delo. Nato se je vršila svečanost, tako da je prireditev v vsakem oziru izredno lepo uspela.

Zdravniki na šolah

Belgrad, 21. nov. AA. Po členu 6. zakona o zdravstveni zaščiti učencev morajo biti zdravniki, ki opravljajo službo v šolah, specijalisti za šolsko higijeno, če jim je to edin posel, če pa jim je to postranski posel, morajo prej napraviti tromesečni tečaj za šolsko higijeno na centralnem higijenskem zavodu ali šoli narodnega zdravja. Radi tega je minister za prosveto, da se na šolah smejo nastaviti samo zdravniki s kvalifikacijo po odredbah čl. 6. zak. o zdravstveni zaščiti učencev.

Prošnja industrijske zbornice radi začasnih klavnic

Belgrad, 21. nov. l. Industrijska zbornica je poslala vlogo na kmetijsko ministrstvo, v kateri ga prosi, da se začasnim klavnicam prepove delo v tej sezoni kakor tudi, da se veterinarsko nadzorstvo poostri za vsako pošiljatev brez razlike, posebno za pošiljatve zaklane živine. Zbornica motivira to svojo vlogo s tem, da so na začasnih klavnicah prav pogosto nestrokovnjaki napravljali škodo in škodovali ugledu našega izvoza v inozemstvu.

Gradnja Jadranske proge

Kotor, 21. novembra. ž. Posebna komisija bo proučila izhod proge na Kotor. Obenem bo proučila kod naj bi šla proga od Peči preko Kolašina na Podgorico. Prihodnje leto se bo namreč začelo s pripravljalnimi deli te proge.

Ladja v nevarnosti

Split, 21. nov. ž. Tovorna ladja »Ljubica«, čije lastnik je Matković, bi se bila skoraj potopila z velikim tovorom cementa in lesa, namenjenega za neko afriško pristanišče, in sicer med Splitom in Šibenikom. Na ladjinem dnu je namreč nastala odprtina, v katero je drla voda. Posadka se je trudila luknjo zamašiti. Ladja sama pa je krenila proti obali. Ladji se je posrečilo kriti k obali in tovor rešiti. Predno se bo ladja uporabljala za nadaljni tovorni promet, jo bodo strokovnjaki temeljito popravili.

Potres

Belgrad, 21. nov. AA. Davi ob 3,1,43 so zabeležili potresomeri na Tašmajdanu začetek potresa v približni oddaljenosti 750 km (v Italiji). Maksimum potresa so zabeležili ob 3.3.36, v veličini 103 mikronov. Konec potresa so zabeležili ob 3.27. Potres se je ponovil ob 5.05.

Sofija, 21. nov. AA. Danes so seizmografi zabeležili dva večja potresa v oddaljenosti 750 km. Prvi sunek so zabeležili ob 4.2, drugi pa ob 6.06 vzhodnoevropskega časa.

Belgrajske vesti

Belgrad, 21. nov. AA. Minister za javne gradbe je orvestil gospodarske zbornice, da morejo motorji, avtomobili in prikolice v smislu § 30 uredbe o zaščiti javnih potov poleg pnevmatičnih gum uporabiti tudi tako zvane polpnevmatične gume.

Belgrad, 21. nov. AA. Jutri dopoldne se bo vršila seja Upravnega odbora Narodne banke kraljevine Jugoslavije. Na seji se bodo poleg čisto tehničnih stvari razpravljala tudi vprašanja o podelitvi gospodarskih kreditov.

Belgrad, 21. nov. l. Danes so se v Belgradu vršile velike slavnosti sv. Mihaela. Med drugim se je vršila tudi slava Avtomobilskega kluba, ki sta ji prisostvovala Nj. Vis. knez Pavle in kneginja Olga.

Belgrad, 21. nov. m. Bivši češkoslovaški odpravnik poslov na našem dvoru je odpotoval na svoje novo mesto na Tirano.

Najlepša šola v Jugoslaviji

V Dolu pri Hrastniku blagoslove jutri svojo novo šolo

Hrastnik, 20. novembra.

V nedeljo bodo blaoslovili novo šolsko poslopje v Dolu pri Hrastniku. Podrobneje bo poročal o njem nedeljski »Ilustrirani Slovenec«, danes naj opozorimo samo na nekatere zanimivosti iz dolskega kota.

Dol se more ponašati z zgodovinskim dejstvom, da je imel novo šolo v Laškem okraju, ki je bila sezidana v l. 1860-61. Prvi učitelj je bil g. Blaž Dragan, po poklicu pravzaprav organist, ki je pa vaške paglavce po trikrat na teden zbral krog sebe in jih učil pisanja, čitanja in celo verouka. Plače ni imel za to nobene, pač pa je smel iti v »bernjo«. Ona stara šola še stoji ob cesti in zelo nevoščljivo pomežikuje tja doli na impozantno novo šolsko poslopje, ki ga je sezidala izredna podjetnost male občine, saj stane okroglo 3,000.000 Din in je za sedaj ootovo, če ne najlepše, pa vsaj med najlepšami osn. šol. poslopji vse države. V njem je do najtanjših podrobnosti obseženo prav vse, kar se more človek za pouk mladine le želeti: vsaka učilnica zase prostorna dvorana, široki zaprti, pozimi segreti hodniki s posebno garderobo za dečke — za deklice, najmoderneje opremljena telovadnica, v opremi se je izkazala tvrdka Oražen iz Ribnice, solnčno igrišče, za vsak letni čas umerjene pršne kopeli, delovna soba, ločena za dečke in deklice; v neposredni bližini vzorno urejen šolski vrt, v telovadnici popoln igr. oder, ki ga je slikal akademski slikar Toboljevič, v vsem poslopju električna luč; prostorna stanovanja za vse učne moči, vse to kaže, da je sodeloval pri izdelovanju načrtov nele tehnični strokovnjak, temveč tudi dalekovidni šolnik upr. Vilko Jurko, ki je z nadvse požrtvovalnim županom Drakslerjem tudi nadziral ves čas vsa podrobna dela. Delavci smejo biti na krasno stavbo ponosni in so lahko brez strahu krstili šolo na ime naše kraljice Marije.

Novo poslopje je zgledno združilo serijo novih stavb v Dolu. Krog nove cerkve, ki je bila dozidana šele 1910 leta, se bahavo vrste samo nova, ali temeljito prenovljena poslopja: občinska hiša z izolirnico in občinskim uradom, po vojni sezidana Zadružna palača, Društveni dom, trovina D. Kotnika in Sartorija ter renomirani poslopji trg. A. Dakslerja in Posojilnice.

Tej lepi skupini poslopij se kaj lepo poda električna luč, ki preprega vso vas, žejo jim pa gase kar trije novi vodovodi, med temi eden v Kalu 925 m nad morjem. Za vse to ima nevenljivih zaslug župan J. Draksler, ki je imel vedno izredno podporo v šol. uparvitelju g. Jurku in šol. nadz. Gnusu ter v najlepši harmoniji vsega občinskega odbora.

Seveda je vlito tem zunanjim reprezentantom tudi notranje življenje po Kmetijski, Sadjarski in vrtnarski podružnici, olepševalnem društvu, v posojilnicah, v čitalnicah, v dramatičnih odsekih, sokol. društvu podr. sv. C. in M., gasilskem društvu ter pevskih tamburaških zborih.

Pa še ne bo miru. že delajo načrte za spomenik vojnim žrtvam in nov gas. dom v starem šolskem poslopju. Tihi so Dolanci, žive v svoji izredno romantični dolinici zase, a delavni so kot malokje. Seveda imajo krepko podporo v Premogokopni družbi. Bog blagoslovi njihovo podjetno delo i v bodoče!

Ko se vračajo iz tujine

Po opravkih sem bil na Gorenjskem in sem se vračal zvečer z brzovlakom z Jesenic v Ljubljano.

Stopim v vlak, ogledam se za prostorom, premotrim ves dolgi voz tretjega razreda, poslušam razgovore, pa ugotovim: sami ljudje z juga!

V resnici! brzovlak ima direkten voz Pariz—Belgrad. V njem se vračajo s Francoskega naši ljudje, ki so tamkaj delali kot navadni delavci ali po tovarnah kot profesionalisti.

Zanima me njih življenje, usoda, mnenje o razmerah na francoskem, vtisi, sodba o domovini.

»Nikjer ni lepše zemlje, kakor je doma v Jugoslaviji. Na tujem človek le dela, toda kot človeka ga nihče ne ceni.«

Spet drugi: »Kaj imam od tega, da sem pustil v tujini pet dolgih mladostnih let. Zaslužil sem res nekaj, po 4 franke na uro, po 40 frankov na dan, okrog 80 Din torej. Ampak tudi izdatki so veliki: davek je mnogo večji kakor tu doma, potem hrana, stanovanje, obleka. Zdaj se vračam po petih letih in sem prav tako reven kakor tistikrat, ko sem odšel z doma. Samo vožnja iz Pariza do doma, vizumi in vse drugo, kar je združeno s potovanjem, me stane okrog 1390 frankov, skoraj 3000 Din.«

In tako se vrste vsi. Vsak pove po svoje, vsi so polni ljubezni do domovine, nihče si ne želi nazaj na tuje.

Skozi vozove gre sprevodnik, ščiplje listke, oni vprašujejo, kdaj bodo doma. Potem mi pove eden: Glejte, tisti nima, da bi se peljal do doma. V Ljubljani bo izstopil, prenočil, pa se kako drugače napotil domov v Bosno...

Potem gre skozi vozove sprevodnik, ki ponuja potnikom slušalke za poslušanje radia v vlaku. Ljudje z juga začudeni vprašujejo: ma kaki radio, šta je to?

Da slušate muziku!

Ma kakvu muziku. Ne trebamo mi muzike. Slišali smo dovolj godbe, dovolj pesmi, dovolj vsega, — v črni jami, v tovarni, v dimu, med ropotom strojev, med krampi, lopatami...

Drugi odgovarja: Da bi dal 15 Din za to, da poslušam radio? Preveč sem trpel za denar po svetu, daleč od svojih. Rajši popijem liter vina.

Vidite, to je usoda tistih, ki se vračajo izmučeni iz tujih krajev, tistih, ki so izgubili v tem boju vsak smisel za godbo, za pesem, za veselje.

To dela tujina, to spozna človek v eni sami uri vožnje, z Jesenic do Ljubljane.

Junakinja - ime ti je mati!

Črnuče, 20. novembra.

Pretresljiv slučaj siromaštva, velikega junaštva, požrtvovalnosti, pa hkratu velike, resnične materinske ljubezni se je pojavil te dni mimogrede v Črnučah. Pripešačila je iz Ljubljane po veliki cesti skromna ženska, mati z otrokom v naročju, skoraj bosa, drugače dobro oblečena, pa vedrega lica, ko da se ji sama sreča smeje v obraz... In je povedala:

Iz Celja sem. Mož mi je bil zidar, zdaj sem sama. On je delal v Kranju, lani mu je spodrsnilo in je padel z zidarskega odra. Potem je umrl, ostala sem sama s štirimi otroci. Dvanajst let sva bila poročena; z rožicami nama ni bilo postlano, toda živela sva srečno, zadovoljno.

Toda, kaj počenjate zdaj tu?

V Ljubljani sem bila. Vso pot peš: iz Celja čez Trojane in Domžale. Kdo bi mi dal za vlak 32 Din? Tako pa sem vzela kruha s seboj, dobre volje pa tega malega, ki je bolan. Na okrožnem uradu za zavarovanje delavcev sem bila. Samo 100 dinarjev dobivam z možem, ki se je pri delu ponesrečil. Ko bi mi dali vsaj še 100 Din, potem bi bila zadovoljna. Potem bi nekako živeli, jaz in štirje moji mali. Stanujem pri dobrih ljudeh, pri delu jim pomagam zato.

Kaj so vam rekli v Ljubljani?

Obljubili so, da bodo dali. Mislim, da bodo res dali. Rekli so mi v Celju, preden sem šla, naj se obrnem na gospoda, ki je ravnatelj pri Ljudski posojilnici v Ljubljani. Bila sem pri njem, res je dober človek, pa tudi gospa, ker mi je dala nekaj obleke za otroka. Dobri ljudje mi pomagajo po poti, ko se vračam. Zjutraj sem povžila za 3 Din mleka, zdaj sem dobila kosilo v dobri gostilni zastonj.

Ženska se vrača iz Ljubljane peš nazaj v Celje. Skozi Kamnik in čez Gornji grad, kjer bo spotoma opravila nekaj zaradi stanovanja. Nič ji ni, vedra je v obraz in na smeh ji gre, ko pripoveduje svojo bridko zgodbo. Otrok pa ji počiva v naročju, komaj pet mesecev je star. Nič ne joka, le časih nekoliko zastoče, mati ga nekoliko poziblje, pa je spet dobro.

Človek v resnici občuduje oba; zaman se sprašuje, kdo je večji junak: mati, ki si upa z otrokom skoraj bosa in na dolgo pot peš, ali siromaček otrok, petmesečen, ki prenaša vse nadloge dolgega pota z ljubezni polno materjo vred?

Elektrifikacija kočevskega okraja

Kočevje, 20. nov.

Okr. kmetijski odbor okraja Kočevje je započel akcijo za elektrifikacijo okraja. Stopil je v dogovor z bansko upravo, da bi se čimpreje privedel tok v smeri iz Velenja. 20. t. m. je predsednik okr. kmet. odbora g. Škulj sklical anketo v Ribnico, na katero je banska uprava poslala referenta ing. g. Rueha. Povabljeni so bili vsi občinski zastopi, od katerih so se udeležili iz sodnega okraja Vel. Lašče vse razen Turjaka, iz okraja Ribnica z izjemo ene vse in več občin iz okraja Kočevje.

Ankete se je udeležil banski svetnik g. Ramoveš. Predsednik Škulj poudarja pomen elektrifikacije okraja, opisuje dosedanje delo v tem pogledu. Ing. Rueh v daljšem stvarnem govoru poda dosedanji razvoj elektrifikacije v dravski banovini in sedanje delo, ki je uspelo že toliko, da bo daljnovod iz Velenja v nekaj mesecih v Domžalah. Podal je načrt, po katerem bi se elektrificiral kočevski okraj.

Nato se je razvila živahna debata, v kateri povdarja župnik Mrkun pomen elektrike v kmečkem gospodarstvu; g. Fajdiga poudarja siromašnost okraja, zato treba, da oblasti izdatno prispevajo; g. Ramoveš poudarja potrebo solidarnosti vseh občin; g. Strnad želi večjo vsoto za elektrifikacijo v banskem proračunu. G. Mrkun predlaga, da se odpošlje resolucija na bana in centralno vlado in se za vso nadaljnjo akcijo pooblasti okr. kmet. odbor. Predlogi so bili soglasno sprejeti. Ing. Rueh na stavljena vprašanja daje pojasnila, vsi navzoči se z vidnim zanimanjem zavzemajo za posamezne predloge. Debata je izzvenela v željo, da se električen vod čimpreje spelje do Livolda. — Nato je bil razgovor o nadaljnji organizaciji akcije po okraju, katero naj vodi predsednik g. Škulj. Izrazila se je zahvala kmet. odboru za pobudo in začetek akcije, banski upravi, da je poslala referenta in izrazila se je zahvala ing. g. Ruehu. Kako se okraj zanima, je dokaz tudi to, da so celo posamne podobčine iz Sodražice poslale svoje zastopnike — vinaška in Zamostec.

Važna zadeva čaberskega okraja

Vrše pri Čabru.

Ni je nujnejše in bolj potrebne stvari v vsem čabarskem okraju — ki ima sicer mnogo potreb —, kakor, da bi se preložila banovinska cesta med Toščem in Smrečjem, ki pelje na tem mestu čez silno strm hrib — kot po strehi. S tega hriba bi jo bilo treba prestaviti pod hrib; bila bi sicer na ta način nekoliko daljša, toda peljala bi skoro položno. Radi koščka te strme in slabe ceste — morebiti 3 km — je vsak večji prevoz nemogoč. Navzgor se pride komaj s praznim vozom. Nemogoča je avtomobilska zveza Ljubljana—Rakek—Sušak, ki bi bila sicer mnogo krajša kot ona čez Kočevje. Z Rakeka je letos avtobus vozil na Tošča. Vasi Gerovo, Smrečje in dr., ki leže v območju te ceste, ne morejo oddajati svojega lesa na postajo Rakek. Kaj pa je les za naše kraje, to pa vsak dobro ve.

Da bi se ta cesta preložila, se borimo že dolgo vrsto let; mnogo potov in prošenj smo že naredili. Že pred vojno so hodili naši možje in fantje od Poncija do Pilata in dosegli vsaj toliko, da so se napravili načrti in določil teren, kamor bi se cesta prestavila. Prišla je vojna in prekinila vse. V dobi strankarskih bojev so različne stranke pridobivale naše kroglice z obljubo, da se bodo zavzele za stvar in izposlovale, da se bo cesta preložila. Ostalo je pri obljubi. Nazadnje smo dosegli, da je vzel zadevo v pretres oblastni odbor primorsko-krajinske oblasti, kamor smo tedaj spadali. Pa je prišla razdelitev na banovine in čabarski okraj, kamor spadamo, je prišel pod dravsko banovino, in tako moramo začeti iznova s prošnjami.

Prosimo torej merodajne faktorje, da nam uslišijo to našo malo prošnjo. Preložite in popravite nam cesto, ki je za nas največjega pomena!

Tudi Vi hrepenite po užitku. Lahko si ga privoščite, ako dodaste vaši vodi za umivanje in kopanje **Isla Eau de Cologne Badesalz, Isla Chypre Badesalz,** ali **Isla Koniferen Badesalz,** proizvod Saline Bad Ischl. Te soli Vas bodo okrepile in osvežile ter Vam podele mladeniško svežost. - **Zahtevajte izrecno Isla Badesalz.**

Dobiva se v vseh LEKARNAH in DROGERIJAH

Zoper bolezni v ledjih

rabite SLOAN-OV LINIMENT

Zakaj bi trpeli neznosne bolečine, ko se jih lahko iznebite z nekoliko SLOAN-OVEGA LINIMENTA! SLOAN-A ni treba vtirati, ker sam prodira v kožo, ogreva in pomirja bolna mesta preganjajoč bolečine.

Imejte vedno po eno steklenico v rezervi. Uporabljanje enostavno. Ne maže kože.

Uporabljajte SLOAN zoper revmatizem, išias, bolečine v ledjih, ledvične bolezni, izvinjenja in kontuzije ter zoper mišične bolezni vseh vrst.

SLOAN-ov LINIMENT

preganja bolečine

O japonski ženi

Predavanje gospe Tsuneku-Kondo-Skušek v Zagrebu

V nabito polni dvorani »Pučkoga sveučilišta« je v domači obleki 19. novembra nastopila. Silen aplavz jo je sprejel. Univ. [illegible] dr. Zarnik jo je v slovenski besedi pozdravil.

Že v svojem skromnem nastopu, mehkem in tihem pripovedovanju je predstavila nežnost japonske žene. Potem je razvila njen socijalni položaj v predavanju: »Japonka o japonski ženi.« Med drugimi je poudarila tri momente: Glavna skrb so japonski ženi mož, otroci in dom.

Moža mora sprejeti vedno z vedrim licem, brez utrujenosti in sitnosti, pa naj ji bo srce do smrti žalostno. Zanj se mora oblačiti v lepe obleke, zanj obraz šminkati (odtod ta običaj med Japonkami že izpred 3. stol. pr. Kr., prišel je iz Kitaja), nenašminkana pred njega ne sme, prav tako ne razkuštrana (zato si pač na poseben način vežejo lase in ponoči polože glavo na izdolben podstavek). Možu mora biti v vsem poslušna: korespondenco mu mora pokazati, brez njegove vednosti ne sme storiti koraka iz hiše. Pa tudi starše njegove mora spoštovati, še posebej taščo.

Dete ji mora biti vse na svetu, zlasti moško; a svojo materinsko ljubezen mora skriti: ako ji pade sin v vojski, ne sme točiti solz, temveč se veseliti, da je imela sina, ki je dal življenje za domovino. Za tako smrt ji ne sme nihče sožalja izreči.

Po poroki je njen dom le v moževi hiši; ne sme se vrniti niti v roditeljske dvore niti od moža. Zato dobi pred poroko nož harakiri, ki jo opominja: ali pokornost možu ali harakiri! Na moževem domu mora imeti vse čisto. Tudi kuhinja mora kuhati po moževem okusu. Prosti čas pa mora porabiti le s čitanjem knjig in ročnim delom. V eni besedi: vse njeno življenje mora biti po volji možadiktatorja.

In kljub takemu socijalnemu položaju japonske žene — je danes Japonska druga Amerika. Tu so ločitve zakona vsak dan. Feministična gibanja cveto: že štejejo nad 1300 podružnic z neštetimi članicami. Ta pokret se bori proti neenakosti moške in ženske morale. Izdajajo se časopisi, vrše se osebne agitacije. Mnoge Japonke študirajo v Ameriki, Angliji, Nemčiji, Rusiji; saj jim je pred tremi leti odprl ministrski predsednik vrata v višje službe. Njih pravice so skoraj izenačene z moškimi. Na tujih univerzah študirajo zlasti medicino, filozofijo, slikarstvo, glasbo, literaturo. Če ne končajo študija, se ne smejo vrniti domov. Ostane jim harakiri.

Še je opisala japonsko žensko nošo in pisavo.

Pokazala je še nekoliko slik iz Japonske, posebej o japonski ženi, deci, domu; japonske pokrajine v jeseni in pomladi, rižne nasade, japonske tempije, kipe Budhe, delo krščanskih misijonarjev, ples deklet...

Potem se je gracijozno naklonila in se med velikim aplavzom umaknila.

Gospa Tsuneku-Kondo-Skušek, naša vrla Ljubljančanka, se je s tem večerom Zagrebčanom izredno priljubila... L. G.

Nedeljeni ali deljeni šolski pouk

Sprožilo se je zopet vprašanje iz šole: Ali se uvede zopet deljeni ali ostane nedeljeni pouk?

Novi čas nam je prinesel tudi v večrazrednice, tedaj tudi v mestne šole nedeljeni poldnevni pouk.

Starši smo sprejeli nedeljeni pouk povečini z resničnim zadovoljstvom. Vsaj za pičlega pol dne več je vrnil otroke domu, materi, očetu družini. Pot v šolo in iz šole poslej ni več dvakratna. Le po enkrat dnevno upogiba hrbtičke — često še tako šibke — teža šolskih torb s knjigami, zvezki, z mapo, z blokom itd., ki postaja od 3. razreda dalje prav občutna. Od danes do jutri utegnemo otrokom vsaj presušiti obleko in čevlje, če jih napere po poti dež, ali namoči sneg, kar se v naših krajih ne dogaja baš redko. Pozimi si ogrejejo roke in noge, česar v šoli verčkrat ne morejo.

Namesto drugič v šolo, pa je spričo nedeljenega šolskega pouka mogoče, da gredo otroci vsaj včasih s svojci na Grad, na Rožnik, ali ven — v okolico, ker je otrokom mestnih prebivalcev pač zdravejše in potrebnejše kakor vsakdanja ponovna pot v šolo.

Res so na žalost domovi, ki so jim otroci čez dan odveč, z očeti odhajajo tudi matere iz njih čez dan za kruhom in zaslužkom. Ti otroci potrebujejo čez dan zavetja zasilnega doma. Ne bilo pa bi prav, uveljaviti med zdravimi nezdrave življenjske razmere, ki jih povzroča socialna stiska in so zle, postavljati te zle razmere za normo, za redno pravilo. To bi se zgodilo, če bi hoteli odpomoči otroškemu brezdomovinsivu s splošno celodnevno šolo. Celodnevna šola krči skupno življenje otrok z roditelji, brati in sestrami skoro zgolj na večer in ga utesnuje še na dalje na morebitne domače naloge in drugo domače delo za šolo.

Moderno življenje po mestih člane družine že samo po sebi tuji in oddaljuje med seboj, ker vsebuje tako malo medsebojne skupnosti, tako malo skupnih interesov. Šola pa, če že ne zbližuje, naj razdalje vsaj ne povečuje.

Prazna je bojazen, da bi z nedeljenim poukom kakorkoli trpel napredek otrok. Ali ni dotekal šolam po mestih v vseh časih najboljši materijal z dežele, iz šol, ki so imele vseskozi povečini poldnevni pouk. Iz njih so prihajali v mesta: v šole odlični dijaki, v različne življenjske poklice pa agilni, spsobni ljudje, ki so imeli smisla in umevanja za izobrazbo in so hrepeneli po njej.

Edini razlog, ki bi bil za deljeni pouk je, da je tako dolgo duševno delo v šoli zdržema — za otroke prehudo. Ali tudi ta razlog ne odtehta dobrin nedeljenega pouka. Končne ure naj se izpolnijo s petjem, s telovadbo, z ročnim delom itd. — s predmeti, ki so otroku lažji, pri katerih se duh kolikor toliko spočije.

Pripomniti moram, da bi postala rešitev tega vprašanja še lažja, ako bi šola ne preobremenjavala otrok. Dobe se, ki zanikajo, da bi bili otroci preobremenjeni s šolskimi dolžnostmi. Dobe se tudi, ki so mnenja, da je najbolje, če presede mestni otroci po ves dan za nalogami, ker jim sicer ne vedo posla in tudi ne vedo, kam z otroci, kadar bi bili otroci prosti in svoji. So, ki hočejo neprestano imeti otroke obremenjene z delom in nalogami, da so razbremenjeni sami dolžnosti do njih. Toda otroci potrebujejo, da žive tudi iz svojega — iz sebe. Oglejmo si otroški delavnik, kakor ga določa šola. Že v najnežnejši dobi, v prvi šolski dobi znaša malo manj kakor dnevno svojih 7 ur, kolikor znaša ob duševnem delu delavnik odraslih, zrelih mož. A v šoli ne zadošča le tista živčna napetost, tista pozornost, kakor v pisarni ali v uradu. V uradu in pisarni delo samo po sebi le redkokdaj zahteva tako napete pozornosti, kakor v šoli in tudi še to napetost vmes z lažjim delom redni mali izrednim še bolj ublaži. V šoli pa ne sme pozornost prav nič pustiti, ako naj bo delo, učiteljevo in učenčevo, brez hibe.

V tretjem razredu imajo otroci že tedenskih 27 ur šole, v 4. razredu 28 ur, v 5. razredu 29 ur. Tem uram se pridružijo ure domačih nalog, risanja, učenja za zgodovino, za prirodopis, za zemljepis itd. — Že na tej stopnji se bliža otroški duševni delavnik, po obsegu, delavniku odraslih ljudi.

Pozneje naraste število ur še bolj. So dnevi v tednu, ki prinašajo otrokom redno po 7, po 8, po 9, celo po 10 ur šole med nezmanjšano šolsko dolžnostjo ostalih dni v tednu. — Res višajo tu obseg dela deloma tudi prostovoljna stremljenja, toda, ali ni šola tista, ki naj razvoj invidualne nadarjenosti ne le ne onemogoča, temveč tudi goji? Študijsko delo, ki se snuje iz samoniklega hotenja, iz individualnih darov, sega više in globlje, kakor mehanično in šablonsko delo.

Ker še roditelji kakor učitelji zavedamo, da šola ni namen sebi, temveč, da je središče šoli otrok, smo uverjeni, da se bo ravnala šola povsod, in torej tudi pri vprašanju deljenega ali nedeljenega pouka po blaginji otrok. Da se bo usmerila in uredila vse k glavnemu cilju, ki je: Stremljenje za takim šolskim delom, da bodo tisti, ki jih bo odpuščala šola in jih pošiljala v življenje, dobri, zdravi, pošteni, zmožni in pridni, z eno besedo: vrli ljudje. Mati.

Skupščina slušateljev ljubljanske univerze

Svet slušateljev ljubljanske univerze, ki vključuje vse redne slušatelje ljubljanske univerze, je imel včeraj svojo peto redno skupščino. Zborovanje se je pričelo ob 5 pop. v zborični dvorani. Vsa poročila na zborovanju so nam prikazala vsesplošno akademsko gibanje doma in v tujini in spoznali smo, kako velike važnosti je udejstvovanje akademskega dijaštva za stanovski in socijalni napredek dijaštva. Kdor je opazoval zadnje desetletje gibanje slovenskega dijaštva, je videl, da je vse gibanje temeljilo na kulturno političnem temelju, od katerega pa slovensko dijaštvo predvsem ni imelo koristi. Nastale so borbe med dvema svetovnima nazoroma, ki so vsrkale vse mlade delovne sile. Ta borba je dosegla svoj vrhunec lansko leto, ki pa ni bila osamljen pojav, marveč je poganjala še znatnejše korenine v Zagrebu in Belgradu. Kar je že pred dvemi leti poskušal zbor vseučiliških profesorjev v Belgradu, da se namreč to delo dijaštva usmeri v stanovskem zmislu, to se je danes posrečilo v Ljubljani na zborovanju skupščine Sveta slušateljev. Slovensko dijaštvo je zopet pokazalo, da so Slovenci najkonstruktivnejši element. Obveljalo je načelo stanovskih koristi dijaštva in vse dijaštvo je prepričano, da bo težnje stanovsko enotnega dijaštva podpirala univerzitetna uprava z zborom vseučiliških profesorjev, pa tudi javnost in vlada. Svet slušateljev se je na včerajšnjem zborovanju preosnoval v Zvezo slušateljev univerze kralja Aleksandra, ki ima namen zastopati stanovske, socijalne, gospodarske in študijske interese.

Dvorana je bila nabito polna, tako živega zanimanja za svojo organizacijo še nikoli ni pokazalo dijaštvo, kakor uprav včeraj. Prišlo je sicer do precej ostrih debat pri posameznih poročilih, toda končnoveljavno pa je prišlo do soglasja, ki je rodilo novo, na strokovnem gledanju akademskega življenja temelječo Zvezo slušateljev Aleksandrove univerze v Ljubljani.

Želeti je, da bi ta enotnost slovenskega dijaštva obrodila lepe sadove, ki bodo v korist Slovencem in veliki močni Jugoslaviji.

Novorojenček v Savi

Krško, 20. novembra.

V torek dopoldne je neka ženska, ki se je slučajno mudila na levem bregu Save v bližini krškega mostu, opazila v plitvi vodi slamnati rogožar (cekar). Misleč, da bo v cekarju kaj našla, ga je izvlekla iz vode, pa je v svoje začudenje našla v cunje zavito dete — deklico, ki je bilo dokaj lepo razvito.

O najdbi je obvestila županstvo občine Videm, ki je ukrenilo, da so mrtvega otroka spravili v mrtvašnico. Orožništvo vodi najstrožjo preiskavo, da izsledi zločinsko mater.

Kaj pravite?

Pri nas v zadnjih letih veliko govore in pišejo o reklami za pospeševanje tujskega prometa. Prirejajo predavanja in razstave naših krajevnih lepot po raznih nemških, čeških, francoskih in angleških mestih, kar stane vsekakor precej lisočakov. Omenil bi še nek način reklame, ki pri nas še ni znan, pač pa v Nemčiji, Avstriji in zadnje leto tudi na Češkem. Vse te države so uvedle v poštni promet lepe dopisnice, fine in okusno izdelane, katere na prvi, naslovni strani krasi lepa slika kakega kraja v bakrotisku. Avstrija ima tudi na znamkah slike mest, znamenitih poslopij itd., kar tujskemu prometu najbrže prav nič ne škodi.

Tudi pri nas najbrže to ne bi škodilo. Motivov za slike in znamke je dovolj. Poglejmo le na naše slovenske kraje, dalje Plitvice, Dalmacijo, Bosno, Srbijo itd. Vsi lepi deli Jugoslavije bi se dali na ta način lepo popularizirati. In ta propaganda bi ne bila nili draga.

Ilustracija

Zgolj iz sebičnih razlogov širijo konkurenčni krogi pri nabiranju inseratov za svoje liste vest, da preneha »Ilustracija« izhajati z novim letom.

Tem protiagitatorjem kakor tudi našim zvestim naročnikom bodi s tem pojasnjeno, da bo izhajala »Ilustracija« — kot obče priznano najelegantneje opremljena revija v Jugoslaviji — i vnaprej, in sicer v istem obsegu in enaki opremi. Vsebinsko jo bomo skušali celo izpopolniti.

Zadnja številka kot božična izide dne 15. decembra t. l., I. številka III. letnika pa krog 10. januarja 1931. Želimo, da nam ostanejo sedanji naročniki zvesti, novi so nam pa z inserenti vred dobrodošli.

Konzorcij »Ilustracije«.

Koledar

Sobota, 22. novembra: Cecilija, devica, mučenica; Filemon.

Osebne vesti

— **Poroka.** Na Brezjah se je včeraj poročil gosp. Karlo Biber, veletrgovec iz Zagreba, z gdč. Anico Kurentovo, poštno uradnico v Krškem. Poročni priči sta bila gg. trgovec Niko Foydl iz Velike Kikinde ter kapetan I. klase g. Tine Kurent z Belgrada. Poročil je nevestin brat gosp. dekan Alojzij Kurent iz Leskovca. Bilo srečno!

= **Iz vojaške službe.** Po službeni potrebi so odrejeni za pilota 2. zrakoplovnega polka topniški poročnik Ljudevit Kos in peh. podporočnik Nikolaj Pivenj; za pilota 4. zrakoplovnega polka topniški poročnik Ciril Peče; za poveljnika 1. baterije 5. topniškega polka topn. kap. II. razr. Borislav Borota; na službo v štab rečnega obalnega poveljstva poročnik bojnega broda I. razr. Anton Debevec; na službo v poveljstvo parka rečnega obalnega poveljstva poročnik fregate Robert Struhal in poročnik korvete Srečko Sršen in sanitetni poročnik dr. Mihael Nagorni; na službo v mornariški odred v Ohridu poročnik korvete Franc Zmrzlekar; na službo na kr. brod »Vardar« poročnik korvete Franjo Keser; na službo na kr. brod »Sava« poročnik korvete Rafael Araeri; na službo na kr. brod »Morava« poročnik korvete Emil Rajer; na službo kr. remorker »Cer« poročnik korvete Vladimir Cukar; za vršilca dolžnosti šefa kožno-ven. oddelka stalne mornariške bolnišnice san. poročnik dr. Josip Lipa; na službo na kr. brod »Dalmacija« san. kap. I. razr. dr. Franjo Vizjak; za intendanta pomorsko zrakoplovne šole intendantski kap. I. razr. Jože Žuran; na službo v intendantsko skladišče mornarice int. podporočnik Ivan Rafaeli; na službo v pomorsko voj. akademijo int. kap. I. razr. Dragotin Butkovič; na službo v poveljstvo požeškega vojnega okrožja peh. kap. I. razr. Janko Hočevar; za vršilca dolžnosti blagajnika poveljstva bosenske divizijske oblasti nižji voj. uradnik III. razr. ekon. stroke Ljubomir Kulaš in za upravnika skladišča sarajevske garnizijske uprave nižji voj. uradnik III. razr. ekon. stroke Franjo Jančak.

Novi grobovi

† **Umrla je v Ljubljani** gospa Fani Gregorčičeva, rodom Tržačanka. Pokojnica je bila zavedna Slovenka in navdušena pevka. Sodelovala je tudi pri ustanovitvi »Narodnega doma« v Trstu. Pogreb pokojnice se vrši danes ob 16 iz dež. bolnišnice. Naj počiva v miru!

Mala kronika

★ **Cerkveni koncert v Preski.** V nedeljo dne 23. t. m. se bo vršil v proslavo praznika sv. Cecilije cerkveni koncert ob novih, pravkar dovršenih in blagoslovljenih orglah. Sodelovalo bo ljubljansko pevsko okrožje z zbori iz Mavčič, Preske, Smledn'ka, Št. Vida nad Ljubljano in Rokodelskega društva iz Ljubljane. Vmes bo zaigral msgr. Precrl nekaj orgelskih skladb, kan. dr. Kimovec bo imel pa slavnosti primeren govor. Opozarjamo, da vozijo h koncertu z obeh strani zelo primerne zveze. Konec bo gotovo krog petih.

★ **Slovensko zdravniško društvo** vabi vse svoje člane da si ogledajo znanstveni film, ki ga predvaja radiološki institut v dvorani OUZD v soboto 22. t. m. ob 18.

★ **Oddaljen potres.** Včeraj zjutraj, 21. novembra, je potresomer Zavoda za Meteorologijo in Geodinamiko zaznamoval potres precejšnje jakosti na razdalji približno 550 km. Nekateri na Gorenjskem so ga tudi čutili. Kdor bi ga čutil, naj to javi gorajemu naslovu na univerzo v Ljubljano.

★ **Perutninarstvo.** Sestavil A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 40 Din, v platno 60 Din. Knjiga obsega 174 strani, je bogato ilustrovana in lično opremljena. V lahko umljivi besedi opisuje pisatelj vzgojo perutnine raznih pasem, da se perutninarstvo povzpne do večje dobičkanosnosti tudi po naših krajih. Zelo važno je poglavje o kurjih boleznih, ki obsega vnanje in notranje bolezni, ter razne nezgode in razvade. Dalje, kako zdravimo bolno kuretino. Knjiga je sestavljena po raznih virih in z veliko marljivostjo. Vsi reji in ljubitelji perutnine naj si nabavijo to izvrstno knjigo.

★ **Vreme v državi.** V Ljubljani je vreme še vedno nespremenljivo in stalno. Barometer je kazal včeraj ob 7 zjutraj 758.5 mm, termometer 10° C do 12.8° C, zahoden veter, oblačno. — V Mariboru je kazal barometer 756.1 mm, termometer 4° C do 12° C, mirno, oblačno. — V Zagrebu je kazal barometer 757.5 mm, termometer 11° C do 15° C, veter zahodnosevernozahoden, oblačno. — V Belgradu je kazal barometer 759 mm, termometer 9° C do 15° C, mirno, poloblačno. — V Sarajevu je kazal barometer 762.2 mm, termometer 10° C do 13° C, zahoden, oblačno. — V Skoplju je kazal barometer 767.2 mm, termometer 6° C do 10° C, mirno, oblačno. — V Splitu je kazal barometer 763.1 mm, termometer 15° C do 18° C, veter vzhodnojužnovzhoden, oblačno.

★ **Sejem sv. Klemena v Št. Lovrencu na Dolenjskem** bo 24. novembra, ne pa, kakor je bilo javljeno v nekaterih listih, 22. novembra. Toliko v vednost posetnikom.

★ **V prilogi »Službenih novin«** štev. 267 od 20. novembra t. l. so objavljena »Navodila za izvedbo asanacijskih del«.

★ **Opozarjamo** na današnji oglas tvrdke Ant. Krisper glede razstave Miklavževih daril.

Pri goljufiji prijeta. Dne 18. t. m. se je v trgovini g. Ivanuše v Krškem pojavila neka ženska, doma iz okolice Rake in izjavila, da je uslužbenka pri gc. Bon in da bo za njo nakupila raznega blaga. Prefriganki so seveda takoj ustregli. Ko so ji ves nakup zavili v paket, je odšla rekoč, da se takoj vrne po blago. Med tem se je mudila še v drugi trgovini, gotovo s takim namenom kakor v prvi.

Ker se je ta nakup Ivanuši zdel sumljiv, je o tem takoj obvestil orožništvo, ki jo je takoj začelo zasledovati. V tem se je že vrnila, da bi paket odnesla. Na svoje veliko presenečenje je padla v roke pravice. Ko so ji izprašali vesi, je priznala svojo nepoštenost in je morala potem z možmi postave romati v krške zapore, kjer jo čaka zaslužena kazen.

MIKLAVŽ prihaja

in obdaruje pridne otroke z lepo alumin jasto kuhinjsko garnituro, vedricami za pesek, lopaticami i. t. d. katere so v bogati izberi pri tvrdki

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

Oglejte si izložbe!

Izjava predstavnikov „Slov. liste“

Ljubljana, 21. novembra.

Zastopnik lanske A Slovenske liste je z ozirom na znano zagrebško resolucijo z dne 1. decembra 1929 na 5. redni skupščini Sveta slušateljev ljubljanske univerze danes podal sledečo izjavo.

V številni delegaciji je Svet slušateljev prisostvoval lani pri otvoritvi Akademske čitalnice v Zagrebu in pri tej slovesnosti je bila sklenjena in sprejeta resolucija, ki naglaša edinstveno jugoslovansko nacijo. Resolucija je nekak izraz današnjih velikih nacionalnih stremljenj, ki so dobila svoje obličje v današnji Jugoslaviji. Poudarek enotne jugoslovanske nacije kot državne edinice je v povojnem času, ko predstavlja Jugoslavija veliko silo na Balkanu in čije mejaši tej sili niso prijazni, vsekako primeren in je pri nas Slovencih izraz nacionalnega instinkta. Toda komentar te znane zagrebške resolucije, ki hoče z edinstveno jugoslovansko nacijo **eno kulturo, en jezik, eno pisavo in pravopis, eno znanost in eno književnost**, je pa gotovo nesrečno stiliziran in ne odgovarja ne stilu in ne smislu kraljevih manifestov in proglasov vladnih prestavnikov niti ne realnim dejstvom, potrebam in čuvstvom srbskega, hrvatskega in slovenskega ljudstva. Ako Nj. Vel. kralj Aleksander I. sam poudarja: »Hrvati bodo i nadalje ostali Hrvati, Srbi Srbi, Slovenci Slovenci, vsi pa bodo ponosni, da so Jugoslovani,« ako je ministrski predsednik gen. Živković pri obisku Ljubljane slovesno in javno izjavil, da »Jugoslovanstvo kot nacionalna in državna misel ne izključuje naših plemenskih i slovenskih i hrvatskih i srbskih občutkov,« in da »ono postoja v spoštovanju **plemenskega imena, pisave in jezikovnih odtenkov in plemenskih tradicij**...« je komentar zagrebške resolucije napačen. Ne moremo si misliti, da bi resolucija z zahtevo po **eni pisavi** in po **enem pravopisu** hotela eliminirati cirilico, kar bi pomenjalo izgubo častitljive stare svetinje narodne svojstvenosti, ne moremo pa zopet misliti, da bi zahteva namigavala na odpravo latinice, ko je vprav v današnji dobi misel na enotno pisemsko občilo vseobča in so se latinico oprijeli Turki, deloma Japonci in se je oprijemljejo Rusi in Nemci. Zadnji opuščajo svojo nacionalno gotico. Z odpravo latinice bi se le odtrgali mednarodnemu kulturnemu obtoku. Z zahtevo po **enem jeziku, eni književnosti** resolucija ni mogla in smela misliti na ukinjenje **slovenskega jezika** in slovenske književnosti, ker **slovenski jezik je dejstvo** in je slovenska književnost dejstvo, kar so predstavniki vlade kraljevine Jugoslavije sami pritrdili, kar je pribil Prešeren, pribil Jurčič, pribil in dokazal Cankar Ivan, Finžgar in naši lastni učitelji na univerzi, torej sami najresnejši tvorci slovenske književnosti in jezika. In to tudi ni drugače mogoče, kajti nam je naš slovenski jezik zunanji izraz naše najintimnejše biti. Razvoj in stil našega jezika je absolutno svojsveu in mi bi bili golo nič le za jugoslovansko kulturo, ako naj bi se morali umisliti v kak nov jezikovni stvor ali pa naravnost v hrvaščino.

Sicer pa niso akademiki merodajni za tako dalekosežno zadevo, **ampak vsi Slovenci.** Slovenski jezik nam mora biti največja svetinja, ker nam je edino sredstvo za dosego naše najvišje kulture.

Resnični in iz dejstev izhajajoči komentar k resoluciji in k pravemu pojmovanju edinstvene jugoslovanske nacije naj bi bil klic k medsebojnemu proučavanju jezikovnih in književnih tvorb in kulturnih vrednot, saj smemo priznati, da mi Slovenci še nekoliko premalo poznamo literaturo in svojstvenost Srbov in Hrvatov, kakor smemo verjeti tudi dejstvu, ki ga je registrirala javnost, da Srbi in Hrvati naše književnosti in naših kulturnih vrednot sploh ne poznajo.

Ljubljana

K slavnosti na Karmel!

V ponedeljek, 24. novembra, na praznik sv. Janeza od Križa, bo v Karmelski cerkvici na **Selu pri Ljubljani:**

Ob 6 in ½7 tiha sv. maša.

Ob ½8 bode Presvetli blagoslovil kip sv. Male Terezije in zlato rožo, ki jo ji bo sam podal v roko. Potem bode maševal pri njenem oltarju.

Popoldne ob 16 pridiga in pete litanije.

Ko smo o letošnjem prazniku sv. Male Cvetke blagoslovili njen oltar, je rahel oblaček zagrnil tiho radost in svečano razpoloženje. Že dolgo preje v Franciji naročeni kip Male svetnice je bil namreč zakasnil svoj prihod, da slovesnost ni vsestransko uspela po prvotnem načrtu. Kapelica je bila še nedovršena, svetišče Male Cvetke še nepopolno. Žal nam je bilo. Medtem je soha srečno priromala iz dmaljnega Toulousa. Postavljena bo v spodnji del novega oltarja. Otroška svetnica leži na mrtvaškem odru, kakor da bi klicala širni zemlji in zlasti mili naši domovini: »Po smrti bom trosila na zemljo dež nebeških rož. Pridite, da vam jih dam!« — V okusnih barvah izdelana soha je popolna imitacija lizijejskega originala. Omišljena je po nasvetu karmelske predstojnice v Lizijeju, matere Agneze Jezusove, rodne sestre sv. Male Terezije (Pavline).

V lizijejski kapelici drži sv. Mala Terezija v deviški roki prekrasno zlato rožo, ki jo je kardinal Vico izročil v imenu sv. očeta Pija XI. Sv. Tereziki na Selu pa je poklonil zlato rožo plemenit dobrotnik, ki mu je Mala svetnica čudovito pomagala v velevažni zadevi. Roža je izdelana v Rimu. Soha Male Terezije na mrtvaškem odru je dar navdušene Terezkine častivke v Ameriki, ki svoji nebeški Dobrotnici dolguje ozdravljenje večletne težke bolezni.

Blagoslovljenje novega kipa bo na praznik sv. Janeza od Križa, velikega redovnega očeta svetniške karmelske hčerke, ki ga je izredno častila. Iz njegovih krasnih mističnih spisov, ki so pred kratkim na novo izšli v petih knjigah, je črpala moč in pogum, da je junaško prekoračila temno noč dušne preizkušnje in dosegla svetle višave duhovnega Karmela. Tako je v kratki dobi izpolnila mnogo let in nas vabi, da ji sledimo na njeni poti.

Nočni tramvaj bo vozil vsake pol ure

Uprava električne cestne železnice nam sporoča, da bo od sobote dne 22. t. m. dalje vozil tramvaj vsake pol ure na vse strani, in sicer bo odhod z glavnega kolodvora ob 22, 22.30, 23, 23.30 in 24. izpred Mestnega trga proti garnizijski bolnišnici in proti Dolenjski cesti ob 22.7, 22.37, 23.7, 23.37 in 24.7. Odhod od garnizijske bolnišnice in Dolenjske ceste proti mestu ob 22.15, 22.45, 23.15 in 23.45.

Kaj bo danes?

Drama: Gospa ministrica, ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Opera: Evenij Onjegin. Gostuje Stepnjovski, tenorist opere v Katovicah. Ljuska predstava pri znižanih cenah, na korist Združenja gledal. igralcev. Izven .

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

⊙ **Starološka Strahlova zapuščina** je razstavljena v veliki dvorani Narodne galerije v Narodnem domu. Razstava je odprta vsak dan od devetih do petih.

Seja magistratnega gremija

Ljubljana, 21. novembra.

Na današnji seji magistratnega gremija je bil sprejet sklep, da se na novi naselbini, ki je v zadnjem času zrastla s podporo mestne občine na Gajevici, načeloma ne dovoli nobeno izvrševanje obrti. Mestna občina je dala ljudem podporo za zgradbo stanovanj, nikakor pa ne zato, da bi se v teh hišah napravili kakršnikoli trgovski lokali.

Na prošnjo nekaterih občanov se je znižal, odnosno odpisal dolg, ki ga dolgujejo na zakupninah za prodajni prostor. Valantu Alfonzu se dovoli napeljava visoke antene v Koleziji proti kavciji 300 Din.

Izdala so se sledeča gradbena dovoljenja:

Berglezu Jožefu za zgradbo gospodarskega poslopja na Dolenjski cesti. Sportnemu klubu »Ilirija« za graditev garderobnega poslopja ob Celovški cesti. Špelič Mariji za zgradbo pritlične hiše v Trnovskem predmestju. Inž. Dukiču za zgradbo prizidka ter za izvršitev adaptacije ob Cesti v Rožno dolino. K. A. Kregarjevim otrokom za zgradbo opečnega stebra na mestnem svetu ob Smartinski cesti. Šiški Ivanu za zgradbo dvonadstropnega poslopja ob Masarykovi cesti. Splošni maloželezniški d. d. za zgradbo usmerjevalca ob Bleiweisovi cesti. Maroltu Francetu za zgradbo enonadstropne hiše v Gerbičevi ulici. Hranilnemu in posojilnemu konzorciju za zgradbo poslopja v Gajevi ulici. Serjaku Francu za zgradbo pralnice v Žibertovi ulici. Kavčič Mariji za zgradbo dveh stranišč ter drugih adaptacij v Križevniški ulici. Magister Mariji se dovoli adaptacija gospodarskega poslopja v stanovanju ob Dolenjski cesti.

Uporabna dovoljenja so bila izdana: Nanut Ivanu, Vodovodna cesta; Tavčar Idi in Gjuri Štefanu, Dunajska cesta; Pečnikar Joži, Dolenjska cesta; Zor Mariji, Alešovčeva cesta; inž. Črnjaku Josipu, Postojnska cesta; Praprotniku Francu, Alešovčeva cesta; Hiralnici sv. Jožefa, Vidovdanska cesta; Fabijani in Jurjevcu, Stritarjeva ulica; Slovšetu Francu, Kolezijska cesta; Brecelj Antonu, Vodovodna cesta; Kavčiču Igo, Suvoborska ulica; Pavliču Francu in Frančiški, Verovškova ulica; Levcu Francu, Dunajska cesta; Martinšku Antonu in Alojziji, Verovškova ulica; Hamu Karlu, Jelovškova ulica; Turk Ani, Jelovškova ulica; dr. Gosarju na Mirju.

Razen tega so na seji razpravljali še o drugih manj važnih stvareh.

Tramvaj na Dunajski cesti

Ljubljana, 21. novembra.

Polaganje drugega tira na odseku med kavarno »Evropo« in kavarno »Emono« napreduje tako hitro, da bo v nekaj dnevih gotovo. Drugi tir je že položen in zakopan na ovinku ob kavarni »Slon« in danes popoldne so žagali zadnjo tračnico, ki bo vezala priključek drugega tira stare proge z novo šišensko progo. Tračnica je bila namreč okrog 15 cm predolga. Ob kavarni »Evropa« pa so ob pločniku varili tračnice, ki bodo vezale dvojni tir od križišča proge v Šiško do starega izogibališča pred kavarno »Evropo«. Kljub temu, da ves čas odvažajo izkopano prst in kamenje s tovornimi avtomobili in da je na drugem tiru vse polno delavcev, se je vršil promet s tramvaji redno od glavnega kolodvora do garnizijske bolnišnice oziroma dolenjskega kolodvora. Ko bo dodelan priključek na dvojni tir v Šiško, bodo še hitro izkopali cesto do starega izogibališča pred kavarno »Evropo« in položili že zvarjene tračnice ter jih zvezali z izogibališčem. Pasanti, ki so zavijali v Dalmatinovo ulico so začudeni ogledovali dva delavca, ki sta na desni strani delala na lesenem podiju opekam podobne tanke betonske ploščice. Te ploščice bodo zazidali ob tračnicah zato, da ne bodo mogle lesti kocke cestnega tlaka v šprauje ob rebru tračnice. Radovednežev, ki res zanimiva dela še vedno radi opazujejo, ne manjka; pomagajo z očmi in nogami v »veliko« zadovoljstvo delavcev.

*

⊙ **250. predstava na Ljudskem odru.** V nedeljo 23. t. m. ob pol 8 zvečer se vprizori 250. predstava Ljudskega odra. In sicer se ob tej priliki vprizori vesela komedija »Ugrabljene Sabinke«, katera je polna živahnega humorja in nenavadnih presenečenj, ki drže gledavca skozi štiri dejanja v brezkrajnem smehu. Ljudski oder bo storil vse, da bo na večer svoje 250. predstave nudil našemu občinstvu dovolj zabave in užitka, posebno še radi tega, ker ta večer proslavi priljubljeni g. Janko Novak 20 letnico svojega umetniškega sodelovanja na Ljudskem odru, ter nastopi v glavni vlogi kot gledališki ravnatelj. Zato pa toplo priporočamo vsem, ki so dosedaj vedno radi posečali predstave Lj. odra, da ne zamude te prilike videti zadnjo veseloigro, ki se vprizori v Ljudskem domu.

⊙ **Nad dvajset društev** je imelo lani na dan 1. decembra svoje prireditve in veselice, čeprav je že dolga leta v navadi, da prirede časnikarji na ta dan svoj velik slavnostni koncert v unionski dvorani. Časnikarji se ne boje konkurence drugih društev, ker bo tudi letošnji njihov koncert prav gotovo nad vse sijajno uspel. Vseeno pa svetujemo drugim društvom, naj v lastnem interesu opuste in preložé vse prireditve na dan 1. decembra.

⊙ **O novi Ljubljani** predava prihodnji četrtek dne 27. novembra 1930 ob pol 9 zvečer v restavraciji »Zvezda« na družabnem večeru Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo ljubljanski podžupan g. prof. Evgen Jarc.

⊙ **»Konji v prvem nadstropju.«** Z ozirom na včerajšnjo vest, da v hiši na Ambroževem trgu ljudje stanujejo v pritličju, konji pa v prvem nadstropju, moramo dodatno ugotoviti, da je poslopje, v katerem so konji, čisto drugo in od onega, v katerem so ljudje, čisto ločeno. Kakor nam poročajo od merodajne strani, se radi tega doslej ni pritožila še nobena stranka.

⊙ **Avto podrl starico.** Včeraj ob približno 7.20 es je pripetila na Marijinem trgu manjša nesreča. Po Miklošičevi cesti je pridrvel mestni avtobus, ki je pred frančiškansko cerkvijo, tik ob trotoarju, podrl na tla neko ženico, staro približno 70 let. Starica je dobila pri padcu na glavi manjšo krvavečo prasko in tudi iz nosa ji je tekla kri. Stražnik je starico spremil k »Belemu volku«, kjer so ji nudili prvo pomoč.

⊙ **Vlom v gostilno.** Med ljubljanskimi nepoštenjakovači je posebna sorta takih, ki so se specializirali na vlome v gostilne in vinotoče, zlasti dalmatinske. Posebno radi vlamljajo tja, kjer pričakujejo dobre zaloge jedače. V zadnjem tednu sta bila izvršena dva taka vloma v Ljubljani, v noči na včeraj pa je bil izvršen tretji. Neznan dolgoprstnež je vlomil v Lasanovo gostilno v Kersnikovi ulici. Odstranil je z dvoriščnega okna ilovico od šipe in šipo snel, nato pa se splazil v gostilno. Tu se je najprej dobro najedel in napil, nato pa odnesel skoro vso zalogo živil in sicer v vrednosti okoli 400 Din. Izmaknil je tudi nekaj kovanega drobiža v skupnem znesku okoli 50 Din. Vlomilec se je prejšnji večer najbrže skril na dvorišču, zjutraj pa se je splazil na prosto. Zaradi tega, ker se je pripetilo že več takih vlomov, je policija uvedla natančno preiskavo in posnela tudi nekaj prstnih odtisov.

⊙ **Klub Primork** prosi za svoje siromašne primorske rudarje v Srbiji vse one, ki imajo stare obnošene, tudi strgane zimske obleke, da blagovolijo to javiti na naslov g. Maše Gromove, Dolenjska cesta 14, ki bo poslala ponje.

⊙ **Bukova drva, trboveljski premog in koks** pri tt. »Kurivo«, Dunajska 38, tel. 3484 (Balkan).

Jesenice

Francosko predavanje. V soboto 22. t. m. predava ob pol 18 v salonu g. Peklarja g. Vey iz Ljubljane o snovi »Les petites poeles du Parnasse«. Jeseničani so pod vodstvom g. Lovrenčiča, pomočnika komisarja obm. policije, že prijavili oblastvu pravila bodočega »Krožka prijateljev Francije na Jesenicah« z delokrogom za okraj radovljiški, zlasti pa za mesto Jesenice. Predavanje je organiziral v sporazumu s pripravljalnim odborom g. dr. Stempihar. Ob predavanju se sprejemajo priglasitve h krožku, ustanovni občni zbor pa se bo vršil, brž ko dospo potrjena pravila, ki so bila prevzeta od društva v Kranju z edino spremembo, da ne bo protektorata. Tudi iz okolice, z Bleda in Radovljice so dospele prijave. V teku je akcija, da pride na Jesenice s svojim pevskim programom g. Pugelj.

Kočevje

Preložitev sejma. Ker pade letošnji Andrejev živinski in kramarski sejem v Kočevju na nedeljo 30. t. m., razglaša mestno županstvo v Kočevju, da se bo vršil ta sejem šele dne 2. decembra, ker je 1. decembra državni praznik.

Težka nesreča na rudniku. V noči od 18. na 19. t. m. je bil težko poškodovan neki rudar v kotlarni. Nad njim, 3 metre v višini, je njegov sodelavec čistil cevi. Poleg njega pa je ležal ključ (tako imenovani »Mannlochdecker«). Pri čiščenju mu je spodrsnilo, s tem je porinil ključ v stran, ki je padel na nesrečneža in mu napravil težko rano na glavi in na nogi. Nezavestnega so takoj pripeljali k zdravniku. Če bi mu bilo železo padlo kak cm bolj proti sredini glave, bi bil pri priči mrtev.

V tukajšnjem mestnem občinskem odboru se je osnoval »Tujsko-prometni odsek«, kateri zastopa planinsko in olepševalno društvo.

Motnik

V nedeljo 16. t. m. popoldne je praznovalo naše Kat. prosvetno društvo jubilej 20letnega obstanka. V proslavo tega jubileja se je priredila skromno proslava v društvenem domu. Na sporedu je bilo petje, mešan zbor, deklamacije, slavnostni govor, katerega je kot zastopnik Prosvetne zveze imel naš domačin akademik g. Anton Hribovšek, in na koncu proslave se je vprizorila J. Jalenova »Srenja«, drama v 4 dej. Govornik se je v svojem govoru spominjal ustanoviteljev prosvetnega društva g. župnika Iv. *Plahutnika*, kateri pa je žalibog v l. 1914. legel v prezgodnji grob. Pod vodstvom g. Plahutnika je društvo kot mlado in skromno sijajno delovalo, ker je bil g. župnik z dušo in srcem vnet za povzdigo izobrazbe in srčne kulture svojih ljubih župljanov, zato se ga naše društvo še danes kot ustanovitelja s spoštovanjem spominja in še danes žaluje za njim. Prihodnji dan, v ponedeljek, se je v župni cerkvi opravila za g. ustanoviteljem društva sv. maša zadušnica za njegov večni mir in pokoj.

Maribor

Dupleški most za promet odprt

Kakor smo poročali, je bilo pred nedavnim izdano dovoljenje za uporabo mostu za osebni promet. Z včerajšnjim dnem pa se je dovolil promet čez dupliški most tudi za vozila. Ob tej priliki se je dopoldne izvršila preizkušnja mostu z valjarjem mariborskega okrajnega odbora po posebni komisiji. Navzoči so bili: gradbeni svetnik ing. Juran, šef tehničnega oddelka pri mariborskem okrajnem glavarstvu, načelnik okr. cestnega odbora Franjo Žebot, člani okr. cestnega odbora in šmarješki župan Schicker, ravnatelj mestne plinarne ing. Tomšič, dalje podravnatelj mestnega avtobusnega podjetja Neralič, ing. Stergaršek in ing. Šoberl in drugi vabljeni gostje. Po izvršeni preizkušnji se je pri Parkliču v imenu okrajnega cestnega odbora ing. Juranu, navzočim zastopnikom posameznih časopisov in Parkliču, kot zastopniku brodarske zadruge, načelnik Franjo Žebot zahvalil s prisrčnimi in toplimi besedami. Tudi ob tej priliki je s solospevi podravnatelj Neralič dvignil razpoloženje navzočih. Včerajšnji dan je velikega gospodarskega pomena za prebivalstvo gotovega dela dravskega in ptujskega polja in za del Slov. Goric. Dupleški most je edini most med Mariborom in Ptujem in je eden izmed največjih lesenih mostov v naši državi sploh.

Ogenj pokončuje...

Maribor, 21. novembra.

Na Pragerskem je na nepojasnjen način nastal požar pri posestnici Mariji Pernatovi; ognjeni zublji so na mah objeli stanovanjsko hišo ter gospodarska poslopja. Vsa prizadevanja sosedov in gasilcev, da bi ogenj pogasili, so ostala brezuspešna. Ogenj je upelelil stanovanjsko poslopje z vsemi premičninami vred. Škoda se še ne da točno oceniti in je delno krita z zavarovalnino.

☐ **Iz novega občinskega proračuna.** Mariborskemu olepševalnemu društvu se zviša subvencija od 180.000 na 280.000 Din; vendar bo moralo omenjeno društvo skrbeti tudi za olepšavo kopališča na Mariborskem otoku; za kolonijo društva za zaščito dece in mladine na Pohorju se predvideva subvencija v iznosu 50.000 Din; za počitniški koloniji na morju in na Pohorju pa se je predvideni znesek zvišal od 49.000 na 79.000 Din.

☐ **Mestni načelnik pri tukajšnjem trgovskem gremiju veletrgovec Vilko Vajksl** je z včerajšnjim dnem odložil svoje mesto. Do občnega zbora vodi Gremij prvi podnač. veletrgovec Vilko Berdajs.

☐ **Davščina za blagovni promet potrjena.** V smislu tozadevnega obvestila finančnega ministrstva se je predlog glede uvedbe nove davščine na blagovni promet za leto 1931 potrdil. Finančni efekt te nove davščine je proračunan na tri milijone. Za brezstanovanjce 18.000 Din, Mestna občina je sklenila votirati to vsoto za preureditev barak ob Kraljeviča Marka ulici, kjer biva o brezstanovanjci in so se morali izseliti izpod obokov Državnega mosta. Preureditev se bo izvršila tako, da bo možno bivanje v baraki tudi preko zime.

☐ **Nova avtobusna proga Maribor—Duplek—Sv. Martin** je na vidiku. Tozadevna prošnja za koncesijo je že na pristojnem mestu.

☐ **Maribor je zdrav.** Po zdravstvenem izkazu mestnega fizikata ni od 15 do 21. novembra v Mariboru nihče obolel na kaki nalezljivi bolezni.

☐ **Iz francoskega krožka.** G. L. Tesnière, prvi profesor za francosko književnost na ljubljanski univerzi in sedaj profesor za slavistiko na strasburški univerzi, se je za časa svojega bivanja med nami z izredno temeljitostjo poglobil v študij slovenskega jezika in slovstva. Sedaj je spisal knjigo o O. Župančiču, ki bo izšla tekom decembra. Knjiga bo obsegala 450 strani in bo gotovo vsak slovenski inteligent segel po njej, da vidi, kako sodi o našem pesniku odličen francoski učenjak. Knjiga stane proti predplačilu 45 Din (navadna izdaja) oziroma 100 Din (izdaja na luksuznem papirju). Predplačila se sprejemajo do konca novembra v tukajšnjem francoskem krožku, Grajska 5 ob sredah od 17—19; lahko pa se tudi pošljejo po nakaznici na naslov: Francoski krožek v Mariboru. Pozneje v knjigotrštvu bo knjiga znatno dražja.

☐ **Smrtna kosa.** Smrt je rešila dolgotrajnega trpljenja dvajsetletnega dijaka 5. razreda realne gimnazije v Mariboru Franca Meznariča, sina železniškega uslužbenca, stanujočega v Studencih, ulica Kralja Petra 28. Pokojnik je 3 leta bolehal. Pogreb je danes ob pol 4 popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Mlademu dijaku večni mir, rodbini naše sožalje!

☐ **Na dnu...** Pred senatom trojice so se včeraj zagovarjali 68 letna ključavničarjeva žena Marija B. iz Limbuša, delavka Rozalija C. iz Maribora, brivski pomočnik Rudolf K. iz Maribora ter ključavničarjeva žena Josipina H. Marija B. je povzročila odpravo plodu; Rozalija C. je dne 12. maja t. l. v Limbušu dopustila da ji je Marija B. odpravila plod; Rudolf K. in Josipina H. pa sta nasnovala Rozalijo C. k dopustitvi. Marija B. in Rozalija C. priznavata dejanje, dočim ostala dva obtoženca krivdo zanikujeta. Takšni in slični pojavi se v Mariboru in okolici v poslednjem času prav posebno množe; so pojavi, ki dajo misliti... Razprava se je v svrho poizvedovanj preložila.

☐ **Potvorjena menica, potvorjeni podpisi.** Maja meseca 1929 je bivši poštni uradnik Franc M. predložil tukajšnji Mestni hranilnici menico, glasečo se na 2000 Din ter opremljeno s ponarejenima podpisoma obeh svojih hčerk A. in M. kot porokinj, proti obljubi, da bo v svrho odplačila odstopil po 200 Din mesečno od svoje plače. Pri poznejših opominih Mestne hranilnice glede poravnave dolga v iznosu 2000 Din pa se je pokazalo, da hčerki sploh nista podpisali očetu nobene Menice za posojilo pri Mestni hranilnici in da je plača Franca M. že zarubljena v korist tvrdke »Meda«. Franc M. je sedel včeraj na zatožni klopi pred malim senatom radi hudodelstva goljufije. Obtoženec je zanikal krivdo, češ da ni nikogar spravil s svojim postopanjem v zmoto. — Razprava se je v svrho zaslišanja novih prič preložila.

☐ **O Primorski** predava drevi ob 20 v veliki dvorani Narodnega doma dr. L. Čermelj; po predavanju petje in prosta zabava. Primorci!

☐ **Katoliška Omladina** priredi danes ob pol osmih zvečer drugi družabni večer s čajanko v Omladinskem domu. Prijatelji društva vabljeni.

★ **Pri tolščici, protinu in sladkosečnosti** izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavilih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

☐ **Mariborčani** se bodo gotovo v lepem številu udeležili jutrišnje slovesne blagoslovitve orgel v Svečini. Ob tej priliki vozi avtobus izpred restavracije »Pri grozdu« ob 7.30, nazaj v Maribor po potrebi.

☐ **S preizkušnjo cevi plinskega omrežja** so pričeli te dni delavci mestne plinarne v perifernih delih mesta; preizkušnja je bila že nujno potrebna, ker so cevi že na mnogih mestih popokale in popustile.

☐ **Nočno lekarniško službo** ima prihodnji teden (od jutri opoldne naprej) Minaříkova lekarna pri Orlu na Glavnem trgu.

☐ **Mariborsko gledališče pripravlja:** prvo otroško predstavo v letošnji sezoni »Aladina« v režiji H. Tomašića, nadalje znano Smetanovo »Prodano nevesto« ter »Grofa Luksemburškega«, oboje v režiji D. Trbuhovića.

Celje

⁂ **Krekov večer.** Na prosvetnem večeru v ponedeljek dne 24. novembra ob 8 zvečer bo predaval življenjepisec dr. Jan. Ev. Kreka o tem velikanu slovenske preteklosti. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Poleg tega nastopi celotni tamburaški zbor Krekove družine s 4 godbenimi komadi. Dalje je na sporedu po en duet in en kvartet ter deklamacija Krekove malo znane a silno zanimive pesmi »Ančkina povest«. Večer bo tedaj pravcata akademija v počast našemu evangelistu.

⁂ **Pevski zbori KPD, Oljke in CPD** priredijo v ponedeljek 1. decembra t. l. v veliki dvorani Celjskega doma koncert koroških pesmi. Ker je čisti dobiček namenjen narodno-obrambnim svrham, je narodna dolžnost vsakogar, da poseti koncert.

⁂ **Uradni dan okr. gremija trgovcev** v Celju za člane trgovcev gornjegrajskem sodnem okraju v torek dne 25. novembra 1930 in sicer: v Gornjem gradu v posebni sobi gostilne Šarb od 9. do 12. in v Mozirju v posebni sobi hotela »Pri pošti« od 14. do 16.

⁂ **Svilen dežnik** je dne 16. t. m. izgubila na hribu sv. Jožefa neka ženska. Vreden je bil 100 Din in najditelj bo napravil dobro delo, če ga odda pri celjski policiji.

⁂ **Zaradi potepuštva** je bil včeraj zjutraj ob pol 2 aretiran v Gregorčičevi ulici 30 letni Feliks K., zastopnik neke mariborske razpečevalnice raznih srečk. V Gregorčičevi ulici ob tem času ni imel pravzaprav ničesar opraviti, a vseeno si je hitro izmislil storijo o neki služkinji, s katero da ima stike. Ker pa je Feliksa že dalje časa le preveč videti po Celju, so ga odgnali na stražnico in poprašali, s čim da se pravzaprav preživlja. Pa ni znal ničesar pametnega povedati. Poleg tega so zlobni jeziki še pravili, da se razume na tihotapstvo z igralnimi kartami. Feliks je po vsem tem moral v sodni zapor, kjer bo dobil najbrž nalog, da se iz Celja izgubi.

Ptuj

Skavtski pokret je razgrnil peruti tudi v našem mestu. V nedeljo je prihitelo iz Maribora lepo število skavtinj in skavtov, da so tudi Ptujčane navdušili za to moderno gibanje. Lepo je bilo videti, ko so te zelene obleke in široki klobuki odšli k skupni sv. maši. V Ptuju zaenkrat živi ena četa skavtov. Upamo, da bodo našli razumevanje pri občinstvu, kadarkoli bodo potrkali na vrata.

Utopljencevo truplo najdeno. — Pri zadnjih nalivih koncem oktobra je vozil z dvema konjema čes Pesnice mlad voznik Pukšič, doma v Gajovcih. Na vozu je zaspal. Valovi podivjane Pesnice so ga spečega pograbili z voza in odnesli, konja pa sta še drugo jutro tičala v grmovju. Dolgo so zastonj poizvedovali o njem. Pred par dnevi pa so ga pri Forminu našli delavci, ki regulirajo Pesnico. Mladi fant je bil vjet v grmovju.

Gasilska trobenta nas je zbudila v četrtek zjutraj. Ob pol 4 zjutraj so gasilci hiteli v Prešerno ulico, kjer se je užgalo pri Jurci. Ogenj je nastal v pralnici. Kmalu pa so ga pogasili, tako da lastnik ni utrpel posebne škode.

Ljutomer

Kmetje se pritožujejo zaradi nenatančnega merjenja smetane v občini Cven. Privatno podjetje, g. Tibaut Jurij iz Sp. Krapja, ki kupuje smetano, namreč nima zato pripravljene mere. Meri namreč z litersko steklenico. Če bi imel vsak prodajalec po eden ali več litrov, bi že bilo, toda včasih je samo nekaj smetane v steklenici. Recimo za 2 cm. Ali sedaj lahko trdim, da je 1/2 litra smetane. Ne. — Višjo finančno oblast torej prosimo, da ukrene, da ne bo itak že stiskani kmet še izkoriščan. Če je gostilničar pod natančno kontrolo, da ima le preizkušene posode ali mere, zakaj ne bi pri mlekarstvu država ščitila kmeta. Kajti marsikateri mesec je mlekarstvo edini dohodek za njega, in ali naj bo še ta dohodek — zmanjšan?

Likof bomo pili v nedeljo. Naši kmetje so posejali ozimino. Zato jo bomo zalili, da bo lepo rastla.

Podčetrtek

Ob priliki poseta gg. kraljevih odposlancev v Slovenijo, je bil določen za delegata za obsotelski kraj tukajšnji g. župan in lekarnar magister L. Jurše. Imenovani gospod se že ves čas trudi in prizadeva za izboljšanje tukajšnih cest in za vpeljavo zopetnega poštnega avtomobila. Kolikor smo zvedeli, se bodo vse zadeve po možnosti v doglednem času rešile.

Cvetličarna. Posebnost trga Podčetrtek je gotovo moderno urejena cvetličarna, ki je delo praktičnega in podjetnega ter nadvse delavnega gospoda R. Pregrada, ki je brez dvoma edina te vrste v Sloveniji. Ne samo iz Slovenije, ampak tudi iz Hrvatske in Srbije naročajo njegove proizvode zaradi cene in solidne izdelave. Želimo domačemu podjetju kar največ uspeha!

Obrtna šola. Zelo na mestu bi bila tu kaka strokovna šola, ker je ni daleč nobene. Tukaj bi se dalo to z lahkoto izvesti, ker imamo na razpolago dobre strokovnjake .N. pr. g. graščinski upravitelj Kobale računovodstvo, g. dr. Jaeger zdravništvo, g. lekarnar higijena itd. Vsaj gospodarski ali gospodinjski tečaji bi se lahko priredili.

Dol pri Hrastniku

Dnevni red slavja ob blagoslovitvi nove šole bo: Ob 9 cerkvena blagoslovitev in sv. opravilo v šol. dvorani, nato pozdrav gostov in ogled stavbe ter razstave ročnih izdelkov učencev. Popoldne pa se vrši slavnostna akademija s pevskimi točkami, deklamacijami, telovadnimi nastopi in nalašč za ta dan spisano igro g. učitelja Roša iz Celja »Pri Andrejčevih«.

Trbovlje

Gospodarsko zborovanje.

V četrtek popoldan se je vršilo veliko zborovanje tukajšnjih obrtnikov. Poleg župana g. Voduška je poročal g. Pavlin. G. Vodušek je obrazložil dajatve in potrebe občine. Njemu kot županu je težko pokazati jasno sliko za bodoče. Kakor kažejo potrebe, bo morda potrebno v nekaj letih naši občini nalagati ne več 95- ali 96-odstotno doklado, ampak 200%. Občina ima že sedaj okrog 12,000.000 dinarjev dolga, če pa bo po ukazih prosvetne oblasti treba zidati še šole, pa bo dolg narastel kar na 20,000.000 Din.

G. Pavlin je govoril nad dve uri. Je obširno razložil davčne predpise in tako tudi vse naklade na direktne davke, ki znašajo v naši občini za obrtnike 209%. Pripomnil je pa, da nekateri ne napovedujejo pravilno svojega davčnega predpisa davkariji in so sami krivi bremen, ki jih zakon ne predpisuje. Omenja rudarsko krizo in vzroke te krize, ki pa je svetovna. Ni pričakovati v doglednem času izboljšanja. Omenjal je hladilnico, kopališče, stanovanjske hiše, kar je gradil prejšnji odbor seveda z najetim posojilom, vse to je bilo potrebno in se gotovo vse ne rentira, upa pa, da se to zgodi v bodočih letih.

Sedanje stanje občinskega vodovoda je posebno pereče, že odobreni vodovodni pravilnik od banske uprave bo morala občina pričeti izvajati, potrebno bode, da se vodovod nosi sam, upeljala se bode vodarina in vsak hišni posestnik si bo moral nabaviti vodomer.

Strokovnjaško je ugotovljeno, da bi bilo vode dovolj s sedanjimi pritoki in napeljavami, če bi jo pravilno uporabljali. Potrebno je upeljati vodarino, in sicer nad 501 dnevno na osebo, kar bi znašalo dnevno 1.50 Din. Temu pa so nekateri ugovarjali in predlagali pavšalno plačevanje vodarine. Hišni posestniki z odgovori niso bili zadovoljni in so vztrajali pri svojih predlogih.

Prečitana je bila resolucija obrtnikov, ki bode poslana banski upravi: Banska uprava naj ukine tukajšnje zdravstveno okrožje, ker že lansko leto ni dobilo od banske uprave potrjenega proračuna. Denar, ki ga je tukajšnja občina plačala v to institucijo, nad 800.000 Din, naj banska uprava izroči občini. Nadalje spomenica ugovarja proti naročilu banske uprave, da mora občina kupiti most črez Savo in ga vzdržavati, ne sme pa pobirati mostnine, to je občini le v breme. Spomenico so navzoči soglasno sprejeli.

Sevnica ob Savi

Katoliško prosvetno društvo »Slomšek« priredi v nedeljo dne 23. novembra 1930 ob 3 popoldne v dvorani Slomškovega doma ljudsko igro »Pri kapelici«, ki jo je spisal P. Zakrajšek. Pred igro bo predavanje kulturno-prosvetnega značaja. Vse prijatelje prosvete in zabave vabi k obilni udeležbi

odbor.

Gornja Radgona

Kupčija z jabolki je prenehala. Pretekli teden so bili odposlani zadnji vagoni. V celem je šlo letošnjo jesen skozi tukajšnjo postajo v Avstrijo in dalje proti severu nekaj nad 400 vagonov jabolk, samo na postaji Gornja Radgona pa so naložili okrog 70 vagonov jabolk.

Slovenjgradec

Potok Suhodolnica se bo v območju občine Stari trg, kjer ob vsakem večjem deževju prestopa svoje bregove in dela občutno škodo, enkrat delno regulirala. V ta namen je sklicala kr. banska uprava tehnični pregled tega potoka, kateri se bo vršil v sredo 10. decembra dopoldne. Sestanek tehničnih izvedencev ter drugih interesentov je navedenega dne ob 11 na okr. načelstvu, soba št. 2, nakar je skupen odhod na lice mesta v Stari trg. Omenjeni pregled bi se imel vršiti že v soboto 22. t. m., a ga je kr. banska uprava preložila.

Pri tuk. okr. sodišču se bo 28. t. m. ob 10 dopoldne oddajala prehrana za jetnike za leto 1931. Reflektanti naj pred licitacijo položе 400 Din kavcije.

Nesreča pri delu. V tukajšnjo bolnišnico je bil sprejet Marovt Jožef iz Vuhreda, ker je pri delu v kamnolomu padel 9 do 10 metrov globoko po pečini navzdol ter se je težko poškodoval po glavi in si brržčas pretresel možgane. V bolnišnici so mu hitro nudili potrebno pomoč ter je upati, da bo ostal pri življenju.

Slovenska Bistrica

Gibanje mesnih cen. Kljub temu, da plačujejo mesarji za kmeta neugodne cene za živo težo, so prodajali kilogram govedine po 20 Din (sicer tudi ceneje, ampak samo na ceniku). Upoštevati je treba razliko pri živem kg 8 do 9 Din, pa pozneje 20 Din! Še slabše je bilo pri svinjskem mesu. Brzko pa je nek tukajšnji mesar nastavil ceno 1 Din za kg res dobrega in lepega mesa, so tudi ostali mesarji nazadovali s cenami. Tako danes dobimo dobro govedino že od 15 Din naprej!

Čatež ob Savi

V nedeljo 23. t. m. bo ob 10 posvetil g. dekan iz Leskovca — Alojzij Kurent, naša dva nova zvonova, ki jih je vlila zvonarna v Št. Vidu nad Ljubljano. Ker zvonov do danes še nismo prejeli, niti ni poslala zvonarna obračuna, niti listine o kolavdaciji zvonov, ne moremo izreči še nikake sodbe. Po pogodbi naj bi tehtal večji zvon Fin 680 kg, mali D pa 170 kg. Cena je preračunjena po pogodbi na 38.500 dinarjev.

Pri tej priliki se spominjamo in zahvaljujemo vsem darovalcem in dobrotnikom naših zvonov. Zlasti se zahvaljujemo dobrotnikom izven naše župnije. Tako so darovali g. Anton Toneje, restavrater »Lovački rog« iz Zagreba, 5000 Din, velerodni gospod dr. Ferdinand grof Attems iz Slov. Bistrice 1000 Din, g. Anton Zevnik, notar v Višnji gori 1000 dinarjev, Posojilnica v Brežicah 500 Din, večje in manjše zneske so tudi darovali trgovci in obrtniki iz Brežic. Vsem darovalcem stotero: Bog plačaj! Naj bi mogli novi zvonovi oznanjati mir in srečo tostran in onkraj Save!

Cerkveni vestnik

Cerkev v Križankah. V nedeljo 23. t. m. (B. M. V. de domo Teutonico in Jerusalem, zaščitnica križarskega reda). Ob pol 11 (pridiga odpade) slovesna sv. maša. Izvaja se: Missa in D s spremljavo godal, zl. A. Rihovsky, po ofert. Ave Maria za sopran solo, orgle in gosli, zl. P. Grau, tantum ergo, zl. dr. Fr. Kimovec; po maši: Marija Zmagalka, zl. I. Greith.

Naše dijaštvo

Na 59. rednem občnem zboru J. K. a. d. »Zarje« je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Brecelj Marijan, cand. iur., tajnik: Maučec Joško, stud. phil., blagajnik: Nefima Albin, stud. teh., arhivar: Arko Karel, stud. phil., gospodar: Trofenik Rudolf, stud. iur., revizor: I. Hanc Franjo, cand. iur., II. Bricl Stane, cand. teh. — Odbor.

Sport

Zanimivo je, da so na zadnji seji ljubljanske podzveze glasovali za suspenz Iliriji delegati manjših klubov, ki so dosedaj živeli na račun vodilnih klubov. Torej iz dohodkov, ki sta jih zaslužila Ilirija in Primorje. Ali se bodo kedaj spametovali naši vodilni klubi in pričeli skupno delovati? To glasovanje naj bo pa v bodoče resen opomin, da spadajo v vodilno organizacijo našega nogometa resni ljudje, ki vidijo tudi preko »ograje« lastnega kluba.

Slovenski in obenem tudi državni prvak v plavanju Draško Wilfan je pristopil k Iliriji. Ta korak mladega in nadarjenega plavača je le odobravati, ker bi bilo škoda, da bi izreden naravni talent ostal neizrabljen. V Sloveniji pa je Ilirija nudi mlademu plavalcu največ možnosti za uspešen razvoj.

Iz Zagreba javljajo, da je zbor nogometnih sodnikov sklenil ljubljansko sekcijo priključiti zagrebški. To bo monda edin pameten izhod, ki pa zopet potrdi star pregovor: »Kjer se dva...«! Radi neznosnih razmer v Sloveniji bomo menda po časi izgubili popolnoma samostojnost in bodo vodili naše sportne organizacije le tuji ljudje. Z lahkoatletiko, hazeno, sedaj tudi sodniki, ni izključeno, da pride tudi nogomet na vrsto. Potem bo red in pa najbrže tudi popolno nazadovanje, ko je to že sedaj v lahkoatletiki in hazeni. Pa se prepirajte še naprej ,vse za razvoj in napredek našega sporta.

GOZDNI TEK ZA SMUČARJE SKS. ILIRIJE.

V nedeljo 32. t. m. ob 10 dopoldne se vrši kondicijski gozdni tek za smučarje tekmovalce, ki ima namen pokazati sadove predsezonskega treninga. Prireditev obeta biti zanimiva, ker je pričakovati tudi udeležbe izven ljubljanskih smučarjev. — V prvi skupini se bodo pomerili že znani smučarji, med katerimi je nekaj zelo dobrih tekačev; v drugi skupini pa juniorji in pa začetniki. V naprej prerokovati zmagovalca ene in druge skupine ni mogoče, ker ne poznamo kvaliteto tekmovalcev gorenjskih in drugih klubov, ki so tudi že obljubili sodelovanje.

MEDKLUBSKE TEKME SMUČARSKIH STAFET

Smučarski klub Ljubljana razpisuje za nedeljo dne 30. t. m. s startom ob 11 dop. pri klubovi koči v Tamarju (Planica) medklubske stafetne tekme na progi 20 km. Vsaka prijavljena stafeta šteje 4 tekmovalce, od katerih prevozi posameznik progo 5 km. Žrebanje startnih številk in opis proge se vrši na dan tekme in sicer ob 10 dop. v klubovi koči, kjer se po tekmi razglasijo tudi rezultati. Tekmovanje je dostopno vsem v JZSS. verificiranim tekmovalcem in to proti prijavnini od 20 Din za stafeto. Tozadevne prijave je vposlati do 28. t. m. z prijavnino vred na naslov: Dorče Rovan, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana, naknadne prijave pa sprejema vodstvo tekme v klubovi koči pred pričetkom žrebanja. Prvo placirana stafeta kakor tudi prvi trije posamezniki, ki dosežejo najboljše čase dneva, prejmejo častna odnosno praktična darila.

*

Avtomobilski klub, sekcija Ljubljana, obvešča: Prvi Hrvatski Motoklub priredi jutri, dne 23. t. m., v slučaju slabega vremena pa dne 30. t. m. s sodelovanjem in pod pokroviteljstvom Zveze motoklubov ter Zagrebške sekcije avtomobilskega kluba prvo gorsko dirko na 1 km in sicer na progi Vončinina in deloma Vočarska cesta v Zagrebu. Člane, ki žele prisostvovati tej lokalni in zanimivi prireditvi, obveščamo, da se prične dirka vsakokrat ob 10 dopoldne.

MARIBORSKI SPORT.

Sportne prireditve v nedeljo.

Ob 13.15 na igrišču I. SSK Maribor: prvenstvena tekma SK Rapid mlad. : SK Železničar mlad. za pokal MOLNP. (Sodnik g. Bergant.)

Ob 14.15 na igrišču I. SSK Maribor: Semifinalna nogometna tekma za pokal LNP: I. SSK Maribor : SK Železničar. (Sodnik g. Nemec.)

Nogomet v tujini.

Črn dan za staro gardo. Kdo ne pozna ogrskega prvaka Ujpesta in njegovega rivala Ferencvarosa. Oba kluba sta bila vedno v prvih vrstah ogrskega prvenstva. Letos pa posebno Ferencvaros nima sreče in sedaj še Ujpest. Preteklo nedeljo je na lastnih tleh Ujpest izgubil prvenstveno tekmo s Sabario v razmerju 2:4. Ferencvaros pa je bil s 5:2 poražen po Vasasu. Posledice so očividne v prvenstveni tabeli. — Od nedelje do nedelje pa je boljša Hungaria, bivši MTK, ki je to pot s 3:0 porazila Nemzeti. Bastyo pa je s 3:1 odpravil nam znani III. okraj. — Danes nam nudi ogrsko prvenstvo zelo spremenjeno sliko: 1. Hungaria (14 točk); 2. in 3. Ujpest ter III. okraj (vsak po 12 točk); 4. in 5. Bocskay in Sabaria (po 10 točk); 6. in 7. Ferencvaros ter Vasos (po 8 točk); 8. in 9. Nemzeti in »Ofner« (po 5 točk); 10. Pecs-Baranya (4 točke); 11. Kispest (3 točke).

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 22. novembra: GOSPA MINISTRICA, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 23. novembra ob 15: UTOPLJENCA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: SERIJA A-000.001. Izven.

Ponedeljek, 24. novembra: SEN KRESNE NOČI. Red A.

Opera.

Začetek ob 20 zvečer.

Sobota, 22. novembra: EVGENIJ ONJEGIN. Gostuje Stepanovski, tenorist opere v Katovicah. Ljudska predstava pri znižanih cenah, na korist Udruženja gledaliških igralcev. Izven.

Nedelja, 23. novembra ob 15: GORENJSKI SLAVČEK. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20: LA MASCOTTE. Operета. Izven.

Mariborsko gledališče

Sobota, 22. novembra ob 20: GOSPA MINISTROVKA. Delavska predstava.

Nedelja, 23. novembra ob 15: GOSPA MINISTROVKA, Kuponi. — Ob 20: ŽIVLJENJE JE LEPO. Premijera.

Ljudski oder v Ljubljani

Nedelja, 23. novembra ob pol 8: UGRABLJENE SABINKE. Veseloigra v štirih dejanjih.

Iz društvenega življenja

»Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne« Ljubljana-Moste, vljudno vabi vse člane in svojce v svetovni vojni padlih in umrlih tovarišev k sveti maši zadušnici, ki se opravi v nedeljo dne 23. t. m. ob pol 9 v karmeličanski cerkvi na Selu. — Odbor.

»Bogoslovna akademija« v Ljubljani bo imela svoj občni zbor v torek 25. novembra ob 16 v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne.

Lima, peruansko glavno mesto, kjer je vlada zaradi delavskih nemirov proglasila obsedno stanje.

Pravi Robinson Crusoe

O življenju moža, ki je dal pisatelju Danielu Defoe-ju pobudo, da je napisal svojega nesmrtnega Robinzona, poroča angleški pisatelj Walter de la Mare v oktobrskem zvezku »The Golden Book Magazine«:

Otok Mas—a—tierra je eden izmed treh Juan-Fernandez-ovih otokov, ki imajo svoje ime po španskem pomorščaku Juanu Fernandezu, ki jih je l. 1570. slučajno odkril. Otok spada k chilenski pokrajini Valparaiso, je pa 560 km oddaljen od Chile. Njegova tla so vulkanska, porasla z gozdom; dolg je 20 km in največ 6 km širok. Najvišja gora na njem je El Yunque, ki se dviga 983 metrov nad morsko gladino.

Dne 31. januarja 1709 je Woodes Rogers, kapitan roparske ladje »Duke«, zagledal otok in naslednji večer so ob obali opazili luči in menili, da so vsidrane tamkaj francoske ladje. V resnici so bili pa stražni ognji nekega mornarja, po imenu Aleksandra Selcraiga ali Selkirka, katerega so drugo jutro s čolnom prepeljali na ladjo. Oblečen je bil v kozje kože.

Aleksander Selkirk je bil sedmi sin škotskega čevljarja v grofiji Fife, ki je svojim staršem, ko je bil star 19 let, ušel in se vdinjal na ladjo. Čez šest let se je vrnnil domov, a se ni razumel z brati; zato je znova zapustil dom in se spomladi l. 1703. kot pomorski častnik vkrcal na ladjo »Cinque Ports«. Med vožnjo se je Selkirk ostro sprl s kapitanom in ko je poškodovana ladja priplula do Juan Fernandeza, je zahteval, da so ga na otoku Mas—a—tierra izkrcali — bilo je meseca septembra 1704. Kmalu se je bridko kesal, a bilo je prepozno.

S seboj je bil vzel na otok mornarski zaboj, obleko, posteljnino, puško, 1 funt smodnika, vrečo krogel, kresalnik, nekaj tobaka, sekiro, nož, kotel, sv. pismo, geometrične instrumente in nekaj nabožnih knjig. Ko so Selkirka po štirih letih in štirih mesecih rešili z otoka, je govoril tako slabo angleščino, da so ga komaj razumeli.

Prvih neskončno dolgih osem mesecev je preživel Selkirk na otoku — kakor je sam pripovedoval — v otožnosti in grozi. Ni veliko manjkalo, pa bi se bil sam končal. Dan za dnem je sedel na straži in se oziral po morju, če ne bi opazil kake ladje, dokler mu niso omagale oči in je na zemljo legla noč. Ponoči je ležal na obali trepetaje od strahu ob groznem tuljenju morskih psov, in ko je dan razsvetlil njegovo prostorno ječo, se je svoje bedne usode le še živeje zavedel. Cele tedne ni delal drugega, nego lazil po otoku, gledal, poslušal, jokal in se sam s seboj pogovarjal.

Polagoma se je pa Selkirku vračalo duševno ravnotežje, pogum. Zgradil si je dve koči iz trave in kozjih kož; v eni si je uredil kuhinjo, v drugi je spal, bral, molil in pel škotske psalme. Za kurjavo in svečavo mu je služil les dišeče mirte. Hranil se je z želvami, jastogom podobnimi »langostami«, mesom divjih koz, repo in nekakimi drobnimi, črnimi češpljami, ki so bile na skalnatih pobočjih zelo težko dostopne. Od živih bitij so mu poleg divjih koz delali družbo samo še morski psi, ki so prihajali novembra na suho, da so samice skotile mladiče; njihovo tuljenje se je slišalo poldrug kilometer daleč v notranjost.

Ko mu je pošlo strelivo, se je tako izuril v teku, da je koze z roko lovil. Ko mu je obleka skapala s telesa, se je oblačil v kozje kože. Strgane nogavice je sparal in dobil tako niti; močnejše niti si je napravil iz kozjih mišic. Ko se mu je nož do hrbta izrabil, si je naredil nadomestilo iz kosa železa, ki ga je sklepal na kamnu.

Dvakrat je komaj ušel smrti. Prvič je padel 30 metrov globoko in ležal tri dni nezavesten — čas je kasneje preračunil po luni. Drugič mu je grozila smrt po Špancih, ki so pluli mimo, videli njegov ogenj, pristali in ga začeli preganjati. Skril se je v krono košatega drevesa in slišal njihove pogovore. Njegovi najhujši sovražniki pa so bile podgane. Glodale so njegove žuljave noge, njegovo obleko in vse drugo, dokler si ni odgojil mačk, ki so bile podganam kos.

Na ladji »Duke« se je kmalu zopet privadil govorjenju. Meseca oktobra 1711 se je izkrcal na Angleškem. Naslednje leto je kapitan Woodes Rogers izdal knjigo o svojem potovanju in tako so postali znani tudi Selkirkovi doživljaji. Poseben članek je izšel o Selkirku v »Englishmannu«. V Bristolu se je Selkirk baje seznanil z znanim pisateljem Danielom Defoejem, ki je potem leta 1719. izdal svojo knjigo o Robinzonu.

Poglavarji zadnjih Sioux-Indijancev, ki žive stisnjeni v majhnih rezervatnih pokrajinah Združenih držav.

„Ateist“ in „Brezbožnik“

Na eni in isti petrograjski prometni ulici, skoro druga drugi nasproti sta se naselili dve trgovini: »Ateist«, knjigarna Zveze brezbožnikov in »Brezbožnik«, prodajalna Društva brezverskih rdečih vojakov. Obe trgovini prodajata isto blago: brezbožne spise in ljudske protiverske slike z »duhovitimi« kiticami. Toda »Brezbožnik« je dobro zaslužil in meseca avgusta je celo preslikal vse svoje pročelje z rdečo barvo seveda, si oskrbel steklene izložbe ter novi 5meterski izvesek z električno lučjo. Nasprotno je »Ateist« vedno slabo prodajal, prav težko izplačeval prodajalce in celo moral z lepenko nadomestiti okensko steklo, ki so ga ponoči potolkli neznani zlikovci. Kot rečeno, prodajata obe trgovini isto blago in imata približno isto lego. Porazna razlika v dohodkih izvira odtod, ker prodaja »Ateist« samo zasebnikom, dočim ima »Brezbožnik« stalne odjemalce: knjižnice vseh vojnih oddelkov. Naposled je naprosil obupani »Ateistov« upravnik komisarijat za notranjo trgovino, naj mu podeli koncesijo za prodajo pisemskih in šolskih potrebščin. Omenil je, da je v bližini več šol. Morebiti bi koristila prodaja svinčnikov pa zvezkov tudi protiverskemu slovstvu. A v komisarijatu so mu sporočili, da je že dobil slično koncesijo »Brezbožnik«. Zdaj bi rabil »Ateist« na temelju obrtnega pravilnika njegovo dovoljenje za prodajo istega blaga. »Ateist« je torej naprosil kolego za dovoljenje, in »Brezbožnik« je prošnjo neusmiljeno zavrnil, češ, da ne potrebuje konkurence. Zdaj pozimi prodaja »Brezbožnik« zopet črnilo in zvezke šolarjem, obenem pa cele zavitke brezbožnih knjig odposlancem različnih polkov, baterij in sličnih vojnih oddelkov. V tem spi »Ateist« žalostno spanje in se je zdaj celo pritožil oblasti zaradi krivice. Ali ni dragoceno njegovo priznanje, da ni mogoče shajati s samo prodajo protiverskih knjig, ker jih nihče ne kupuje?

Na večji uspeh znamenite igralke

V malem dunajskem dnevniku »Das kleine Volksblatt« poroča nekdo: Na tramvaju sem bil priča naslednjega prizora: Sloveča in priljubljena igralka se je peljala s svojo materjo, ki je bila pač prišla za nekaj dni k njej na obisk. Mati očividno ni bila deležna dobre vzgoje in vrhu tega je bila strašno nervozna. Neprestano je vzbujala pozornost ostalih pasažirjev s svojim glasnim, nepotrpežljivim govorjenjem in jeznim grajanjem svoje odrasle hčere. Namesto pa, da bi hči, kakor je to žal le premnogokrat, tudi postala srdita in bi zavrnila mater: »Mama, bodi sedaj enkrat tiho« itd., je nudila ostalemu občinstvu, ki se je vozilo v tem vozu, predstavo, ki je pač močneje učinkovala, nego kdaj preje njena igra na odru. Igralka je ostala vsa ljubezniva in spoštljiva nasproti materi, odgovarjala je na vsako njeno vprašanje z najnežnejšo pozornostjo in jo vstrajno pomirjala, ne da bi bila v njenem glasu ali duši najmanjša sled srda. Ta prizor so uživali navzoči celih deset minut. Ko sta slednjič mati in hči izstopili, je bilo občinstvo v razpoloženju, da bi igralki poklonilo venec in jo z odobravanjem trikrat poklicalo na oder... A to bi bilo seveda za mater žaljivo in tako se je poslovilo občinstvo od igralke z molčečim spoštovanjem.

Kaspiško-severna vodna pot

Sovjetski odbor iz domačih, ameriških in nemških strokovnjakov je odobril v prometnem komisarijatu izdelan načrt za zgradbo vodne poti, ki bi vezala Kaspiško jezero s Severnim morjem. Velikanski nasip s pomočjo zatvornic bo zvezal reki Kamo in Pečoro, ter se bo zgradila v območju glavnega basena velika elektrarna s 100.000 kilowati. Nova vodna pot bo zvezala pristanišča ob Južni Volgi in perzijski meji: Astrahan, Mahač-kalo in dr. z Arhangelskom in Murmanom ob severni morski obali. S tem bo zelo olajšan izvoz velikih množin lesa ter industrijski promet med Osrednjo Rusijo in pokrajinami ob reki Kami. Nova vodna pot bo gotova do leta 1934.

*

V menažeriji. Žena: »Uboge živali, ki so oropane svobode!«

Mož: »Kaj uboge? Vsaj rjoveti smejo!«

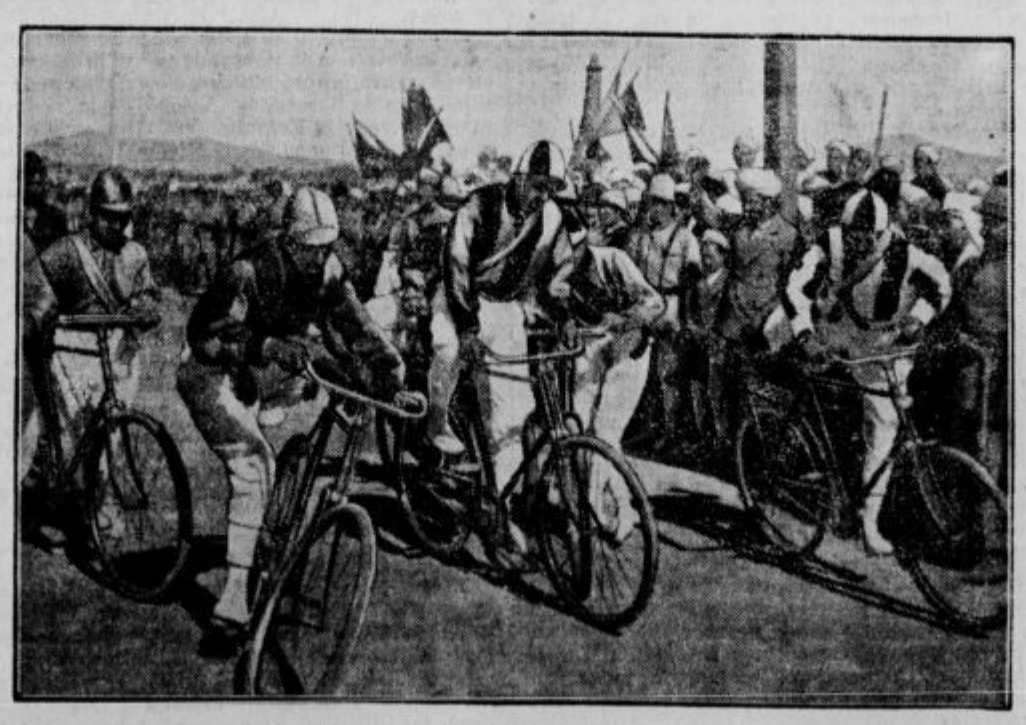

Sportno slavje v Afganistanu v proslavo obletnice Nadirjeve vlade. Kolesarji so si za to priliko omislili evropske jockeiske obleke, ki so jim bile zaradi svoje pestrosti po vsej priliki posebno všeč.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Al. Tolstoj: Serija A-000001

(Premiera 20. novembra 1930.)

Ta komedija Alekseja Tolstega je tako preprosta in prisrčna, da se gledavcu zdi, da mu je vzeta iz srca in da bi jo tudi on lahko napisal. Pri vsem tem pa pisatelj ne izpusti svojega gledavca niti za hip z vrvice — drži ga do konca, da ugiblje: ali bo, ali ne bo. Tako preprosto in toplo, obenem pa z ostro analizo človeka je znal pisati sam Dickens. Tostoj pa je današnji pisatelj in je zajel mnogo širje: cela stanovanjska kasarna z najznačilnejšimi tipičnimi osebami se vrsti pred nami, od hišnika do najvišje proletarske gospode, nato pride nočna družba v beznici, potem restavracija in končno smo spet na dvorišču stanovanjske kasarne. In zgodba? Ubogo dekle ima srečko, ki je nihče ne mara kupiti, ta srečka pa zadene glavni dobitek, ne da bi dekle vedelo za to. In zdaj se pustolovci vržejo za svojim plenom, da bi izvabili srečko — tu se odpirajo ljudje, komedija uganja svojo igro z njimi, saj večinoma nosijo od zunaj to, kar mislijo, da skrivajo v srcu. Vmes se plete genljiva zgodba obeh poštenih ljudi: Ljuba in Aljoša — dobita drug drugega in tudi srečko iztrgata pustolovcem iz krempljev. — Nič novega, svet se izza Plauta ni nič izpremenil — ljudje so oblekli druge obleke in so spremenili svojo okolico — pod kožo so ostali enaki. A. Tolstega vrlina je predvsem ta, da jih je postavil prav take. Seveda v stilu igre in življenja in kljub romantiki bolj stvarne. Pisateljeva stvarnost se vidi predvsem v tem, da ga ne zanima nič drugega, kakor samo celota, kakršna stoji pred njim. Igra se iz sebe začne, ekspozicija in okvir je vse okolje, ki živi svoje življenje tudi nadalje, kakor da se ni nič zgodilo — le mlada dva odideta v življenje. Tolikokrat poudarjeni konec ruskih iger! Vsak kos življenja te igre je zase cel — tako ponočna krčma, polna temnih bitij, tako samotna restavracija, ki je skoraj kakor tihožitje. — To so pa že tudi vrline naše igre, ki ji moramo priznati veliko umetniške zrelosti. Celoto je težko vzdržati v razkosani prvi sliki — tu bi se dalo še to ali ono zliti — celota je zlasti druga slika, ki je tudi najboljša — izraziti Lipahov krupjé! — intimna je vbrana tretja slika v restavraciji — ves svež je zopet jutranji dogodek, kjer je režiser prav dobro pojmoval pisateljevo intimno naslonitev na jutranjo naravo. Gledališki slikar (ki ni nikjer naveden) ima tu svoj velik del uspeha! — O posameznikih v igri bi skoraj ne bilo treba govoriti. Močno individualizirani tipi so to, nekoliko »stvarno« stilizirani — drugi so zopet bolj originali. Tako je Cesarjev hišnik Kuzmič sicer prav odlična podoba, spominja pa preveč na njegove domače originale, zato pada tupatam iz celote, posebno če vzamemo Kraljevega Višalova, ki sega v drugo skrajnost, v komično grotesko. Ga. M. Danilova in g. Jan sta z igro v zadovoljivi sredi, Železnik in Daneš se približujeta Kraljevi skrajnosti. O Lipahu smo že govorili, njegova igra je nalezljivo sugestivna in mi tako že davno ni bila všeč: odlična je ga. Medvedova kot Margot, krepak je g. Levar kot gospodar vinske kleti, da se v podrobnosti drugih oseb ne spuščam. Igra je tedaj v posameznih igralcih nekoliko razmaknjena, v celoti pa trdna, zelo živahna, topla in resnična. — Igra je bila prav živahno sprejeta, občinstva polno. F. K.

Odmevi IV.

Petruškove literarno-kulturne revije »Odmevi« četrta knjiga je pravkar izšla in z njo je prvi letnik zaključen. Sicer je poletna knjiga šele v pozni jeseni prišla na svitlo, a v sedanjih razmerah je že napol čudež, da je sploh na svitlo prišla. No, kaj naj rečemo zdaj o tem pojavu? Ob izidu prve knjige smo na tem mestu razpravljali dokaj izčrpno in povedali svoje misli: da list nima določene smeri, niti ni organičen, da bi mogel kot samostojno telo obstojati, radi česar bi kazalo z nekako izbiro sotrudnikov dati »Odmevom« nekak smoter — bodisi da združi krog nekdanjih »Zvonovih« in »Dom in svetovih« sotrudnikov, ki so radi nove orijentacije obeh revij izstopili, bodisi, da na katerikoli drugi način utemelji svojo pravico do življenja.

Vsi štirje zvezki pa so pokazali, da je neorganičnost »Odmevov« prav za prav njih življenjsko načelo: svobodna streha za vsak element. Le dobrodušnosti urednikovi se je zahvaliti, da doslej ni prišla do večjih protislovij v reviji sami in da so heterogeni elementi zaenkrat svoje eksplozivne snovi že pustili zunaj. Iz satirične plati poslednje knjige pa že diši po dinamitu, ki je k sreči za »Odmeve« še naperjen navzven — vprašanje je le, kako dolgo.

Treba je pripoznati, da vsebuje prvi letnik »Odmevov« mnogo odličnega gradiva, zlasti kar tiče eksploatacije neobjavljenih arhivov. Toda nedvomno je, da bi bila po vsem, kakor je, edina smotrena rešitev »Odmevov« v tem, da postanejo zanimivi in pestri pristno slovenski »magazin«, za kar imajo najbolj odgovarjajočo podlago in kakršnega še vedno zelo pogrešamo.

Četrta knjiga »Odmevov« je posvečena **Radu Murniku**, ki se je po dolgem času tudi sam spet oglasil s črtico **»Učitelj Beda«**. — Omeniti je vredno **Cvetka Golarja**, ki je prispeval novelo **»Dejanje slikarja Matije«**. — Brez dvoma pa so prispevki **Pavla Golije**: »Iz najnovejših pesmi« — zlasti pa satirična **»Najnovejša pisarija«** — posebne pozornosti vredni. — Kar daje že tej knjigi srečen »magazinski« pečat, je poleg drugega **A. Lapainejev** spis: **»Iz spominov na Egipet«** z lepimi fotografskimi posnetki Bojana Tavzesa ter **J. Nardinov** prispevek: **»Težave z iznajdbo«**. — Tudi **H. Smrekarjev** »Uvod v umevanje najmodernejše umetnosti in navodilo kako postaneš najmodernejši umetnik« sodi gotovo v pristen slovenski magazin. — **Makso Šnuderl**, talentirani novelist in dramatik, je pomagal z zanimivo novelico **»Hermina«**. — Milanu Pugliju je posvečen spis **Josipa Vandota: »Popotnik Popotnikov«**. — A kdo bi našteval vse prispevke, ko je pa samih imen za en stolpec? s. š.

*

Gandhijeva autobiografija. V Insel-Verlagu, Leipzig, je izšel pravkar Gandhijev lastni življenjepis po z avtorjevim pristankom bistveno skrajšani angleški izdaji C. F. Andrewsa. V najpreprostejšem jeziku pripoveduje veliki Indijec svojo mladost, tolmači, kako je rastel v Londonu kot student in odvetnik svoji življenski nalogi nasproti, kako je v južni Afriki, razrit od angleških protizakonitosti, postal organizator pasivnega odpora, da se nazadnje posveti vodstvu svetovnozgodovinske borbe za svobodo Indije. — Lastni življenjepis tega moža, čigar ime je danes spet aktualno, je pretresljiva in globoka življenjska spoved, kakor jo je malo kateri človek napisal.

Slovenski lesni trg

Položaj na lesnem trgu se je poostril, izostala so pa vsa upanja. Res je, da se bližamo mrtvi sezoni, vendar v novembru ni bilo zaznamovati nobenih večjih zaključkov. V vsakem poročilu moramo pravzaprav ponavljati staro pesem: kupuje se le za najnujnejšo potrebo.

Z Italijo skoro da ni prometa, ono malo lesa, ki ga izvažamo, je bilo že prodano, predno je bilo kupljeno. To velja predvsem seveda za mehak les, dočim se trd les, razen morda bukovine, še precej ugodno plasira, predvsem v Franciji in deloma Belgiji. V obeh državah pa gre tudi le za prvovrstno blago.

Večjo pažnjo bi bilo posvetiti deščicam za zaboje iz mehkega lesa (smreke), katerih bi lahko prodajali v inozemstvo velike količine, obenem pa bi zaposlili na ta način večje število delavstva, ki je potrebno za to specijalno delo. Take deščice gredo v severno Afriko (Tunis) ter se dobavljajo v povezih. Deloma se zahteva, da je vsak zaboj sestavljen napol iz borovine, napol iz smrekovine in jelovine.

Težava je le v tem, da se skoro ne more doseči drugačnih plačilnih pogojev, kot z 2% skontom po prejemu blaga, pri čemer se tudi za velike količine zahteva, da so opremljene naenkrat, kar rizико seveda zelo poveča. Ker bo ostalo naše trgovstvo — sodeč po anketi v Celju — tudi nadalje popolno desorganizirano, nam pač ne bo mogoče doseči uspehov v tej panogi naše lesne trgovine, ker se posamezniku ne izplačajo draga potovanja v tako oddaljene kraje, da se točno informira o kupcu. Razen tega so taka prekomorska naročila, kot rečeno, vedno precej velika, tako da je naš posamezni trgovec za izvedbo istih finančno prešibek.

Vso težavo razvidimo iz tega, da ostajajo vse državne licitacije tudi v drugo brezuspešne, kot na primer v Slavoniji, kjer les pravzaprav nima resnega konkurenta na svetovnem trgu. Nabavke naših veležag so zelo rezervirane ter se kupuje le najnujnejši okrogli les v pričakovanju, da bodo cene še padle. Upanje pa obstoja sedaj, da se bodo cene ustalile. Švedska in Finska so svoj program za leto 1931 precej reducirale, dočim proda Rusija 60% svojega izvoznega kontingenta na Anglijo ter ji preostane tedaj le še 40% za ostali svetovni trg. Spričo velikega porasta gradbene delavnosti v notranjosti pa dvomimo, da bo mogla Rusija vreči še večje količine na evropski in svetovni trg, posebno še, ker njena prometna sredstva ne dopuščajo večje obremenitve prevoza.

Zadnji čas izgleda tudi, da se bo pristopilo k organizaciji malih producentov, katere intencije je pred kratkim izrazil minister za šume in rude, g. ing. Sernec. V tem slučaju se bo seveda položaj na mah obrnil na bolje. Producenti naj bi se organizirali na zadružni podlagi in pristavim naj le, da bi bilo dobro, da je taka zadruga pod strogim državnim nadzorstvom.

Br.

Perutninarski tečaji

Odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani priredi tečaj o vzgoji in za pitanje perutnine in to v času od 2. do 20. decembra t. l. po sledečem razporedu:

Dne 2. decembra ob pol 11 do 11 otvoritev tečaja v valilni centrali Linhartova ulica št. 9. po zastopniku Kmetijske družbe. Od 11 do 13 predava g. živin. ref. Zupanc: o temeljnih pogojih uspešne kokošereje. Od 14 do 15 ogled in presoja živali za pitanje. Od 15 do 17 ogled drž. bakteriolog. zavoda v Ljubljani, Lipičeva ul. Nato predavanje direktorja g. dr. Kema — o najhujših boleznih pri perutnini. — 10. decembra ob pol 11 do pol 13 predava g. Zupanc o vzreji štajerske rjave kokoši, valenje, oskrbovanje piščet in mladih živali do prvega leta. Od pol 15 do pol 16 predava g. Seher o kapunjenju in vzreji istih. Od pol 16 do pol 19 praktična razkazovanja krmil in pitanje raznih živali. — Dne 20. decembra od pol 11 do pol 13 predava g. Zupanc o praktičnih kumikih, krmljenju in negi živali pozimi itd. Od 15 do pol 18 praktično klanje živali in njih priprava za trg, na to zaključek tečaja. Priglasilci na tečaj se še sprejemajo in to pri tajništvu Kmetijske družbe v Ljubljani.

*

Iz žitne stroke. Zadnje čase smo čuli več pritožb iz žitne stroke. Konkurenca in kriza sta postali tako ostri, da povzročata stalno nazadovanje cen tudi v detajlni trgovini. Vsak skuša čimprej vnovčiti svoje zaloge. Zadnje čase so začeli nekateri forsirati prodajo otrobov v vrečah namesto po teži. Običajno se trguje v vrečah po 50 kg in vsak misli, da v slučaju nakupa 1 vreče dobi 50 kg blaga. Toda ko pride domov in zopet stehta blago, pa ga je manj kakor 50 kg. Če reklamira pri prodajalcu, pa mu ta pravi, da je pač kupil celo vrečo brez ozira na težo, ne pa teže 50 kg. Zlasti je treba paziti na one prodajalce, ki prodajajo cele vreče po nižjih cenah kakor drugi, ki računajo pač s tem, da ima običajno vreča 50 kg. Druge pritožbe se tičejo kakovosti ničle. Zaradi vedno ostrejše konkurence se cene znižujejo in za ničle se prodaja tudi manj vredno blago in kdor ne pozna kakovosti nasede nizkim cenam in dobi tako slabše blago. Umestno je torej, da opozorimo naše ljudi, da pazijo na te stvari in se ne dajo premotiti po nižjih cenah.

Zadnji živinski in kramarski sejem v Slovenjgradcu je bil prav dobro obiskan. Tudi živine in kramarjev je bilo veliko. Kupčija pa je bila na živinskem kakor tudi na kramarskem sejmu zelo slaba. Gospodarska kriza se čuti povsod. Na živinski sejem je bilo prignanih 112 volov, 108 krave, 8 junic, 10 juncev in 1 konj, skupaj 234 komadov, prodalo pa se je samo 12 volov in 15 krav, torej samo 27 glav. Cene so bile za vole 6—8 Din in krave 4—7 Din za 1 kg. Prihodnji sejem bo dne 26. jan. 1931.

Borza

Dne 21. novembra 1930.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so tečaji nekoliko nategnili. Do zaključkov pa je prišlo le v devizah Praga in Newyork, ki ju je dala Narodna banka. Znatnejše pa so bile kompenzacije.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2275 bl., Berlin 1347.50 bl., Bruselj 788.28 bl., Budimpešta 988.89 bl., Curih 1095.90 bl., Dunaj 796.18 bl., London 274.59 bl., Newyork 56.335 do 56.535 (56.435), Pariz 222.09, Praga 167.28 do 168.08 (167.68), Trst 296 bl.

Zagreb. Amsterdam 2272—2278, Berlin 1346—1349, Bruselj 788.28 bl., Budimpešta 988.89 bl., Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.68—797.68, London 274.19—274.99, Newyork 56.335—56.585, Pariz 222.09 bl., Praga 167.28—168.08, Trst 294.962—296.962. — Skupni promet brez kompenzacij je znašal 6 319.000 Din.

Belgrad. Amsterdam 2272—2278, Berlin 1346—1349, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 794.68—797.68, London 274.19—274.99, Newyork 56.335—56.535, Pariz 221.01—223.01, Praga 167.28—168.08, Milan 294 80—296.80.

Curih. Belgrad 9.12875, Amsterdam 207.52, Atene 6.675, Berlin 122.95, Bruselj 71.96, Budimpešta 90.235, Bukarešt 3.0625, Carigrad 2.445, Dunaj 72.61, London 25.0575, Madrid 58.50, Newyork 515.925, Pariz 20.265, Praga 15.2975, Sofija 3.7325, Trst 27.01, Varšava 57.85, Kopenhagen 138, Stockholm 138.45, Oslo 138, Helsingfors 12.975.

Dinar notira na Dunaju deviza 12.57125, valuta 12.53.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Tendenca za državne papirje je bila danes slaba in je tečaj vojne škode popustil, stabilnejši pa so bili dolarski papirji. Promet je bil v škodi in v Blerovih posojilih. Tendenca za državne papirje je bila čvrsta in so bili zaključki v delnicah Poljobanke po neizpremenjenem tečaju, slabejša kakor včeraj je bila pa Jugobanka. Praštediona se je učvrstila od 930 na 931. Nadalje je bila zaključena Unionbanka po čvrstem tečaju. Industrijski papirji so ostali brez interesa, zaključki so bili le v delnicah Drave po 235, Vevč po 124 in Trboveljske po 376, torej po neizpremenjenih tečajih.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 92 bl., 7% Bler. pos. 82 bl., Celjska pos. 160 den., Ljublj. kred. 122 den., Praštediona 930 den., Kred. zavod 170—180, Vevče 124 den., Stavbna 40 den., Split cement 400 bl., Ruše 280—300.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 85—86, agrari 52—53.50, vojna škoda ar. 418—428.75 (428.50), kasa 428.75 bl., 12. 428.25—429.50, 2. brez kupona 418—420, srečke Rdeč. križa 52 bl., 8% Bler. pos. 91—91.25 (91.25), 7% Bler. pos. 81.375—81.625 (81.50), 7% pos. Drž. hip. banke 80.50—81.50, 6% begl. obv. 70.50—73. Bančne delnice: Ravna gora 75 bl., Hrvatska 50 den., Katolička 35—37, Poljoslavija 56—57 (56), Union 191.50—193 (191.50), Jugo 78—78.50 (78), Lj. kred. 122 den., Medjunarodna 67 d., Narodna 8000—8080, Obrtna 86 den., Praštediona 931—932 (931), Etno 135 den., Srbska 138 den., Zemaljska 129—131. Industrijske delnice: Nar. šum. 25 den., Guttmann 138—145, Slaveks 52—55, Slavonija 200 den., Našice 1000—1100, Danica 100—103, Pivara Sar. 200 den., Drava 235—236 (235), Šećerana Osjek 298—300, Nar. mlin. 20 den., Osj. ljev. 300 den., Brod. vag. 90 den., Union 90—120, Vevče 124—125 (124), Isis 40—45, Ragusea 398—400, Oceania 215—220, Jadr. plov. 595—610, Trboveljska 374—376 (376).

Belgrad. Narodna banka 8100, 7% inv. pos. 86.50—87.50, agrari 52.50, vojna škoda 448.25—448.50, 11. 448.75—449, 6% begl. obv. 72.75, 7% Bler. pos. 81.75 (10.000), 7% pos. Dr. hip. banke 81.25—82.25.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 86.47, Wiener Bankverein 16.90, Creditanstalt 46.50, Escompteg. 157, Živno 89.35, Union 23.75, Alpine 19.32, Trboveljska 46.75, Leykam 3.70, Rima Murany 66.60.

Notacije državnih papirjev v inozemstvu. London: 7% Bler. pos. 79.25—81. Newyork: 8% Bler. pos. 90—91, 7% Bler. pos. 80.50—81, 7% pos. Drž. hip. banke 80—81.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je ostal docela neizpremenjen, ravnotako tudi cene. Novosadska in somborska borza radi pravoslavnega praznika nista poslovali. Živahno je bilo povpraševanje za koruzo, ki gre največ v Avstrijo. Kupčij je bilo v Vojvodini precej, pri nas pa manj. V ostalem notirajo: pšenica najboljša Srbobran 142.50, gorbač. 127.50, boljše bač. bl. 80 kg. 1% 132.50—135, nav. bač. bl. Sombor okolica 79 kg 125; koruza pa je bila danes zaključena umetno sušena po 77, času primerno suha Sombor okolica notira 68, stara pa 92.50.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Budimpešta. Tendenca prijazna. Promet majhen. Pšenica marec 15.26—15.33, zaklj. 15.34—137.50, boljše bač. bl. 80 kg, 1% 132.50—135, nav. 15.35, maj 15.19—15.38, zaključek 15.34—15.35, rž marec 9.10—9.20, zaklj. 9.17—9.18, koruza maj 11.74—11.85, zaklj. 11.80—11.82.

Hmelj

Nürnberg, 21. nov. kk. Danes je bilo pripeljanih na trg 30 bal hmelja, prodanih pa je bilo 60 bal. Glavne kupčije je napravila nemška družba za hmeljski promet. Gorski hmelj I. se je prodajal po 80 mark, srednji in prvovrstni hallertauski hmelj pa po 80—110 mark. Za inozemski hmelj ni bilo kupčije. Razpoloženje in cene so ostale neizpremenjene.

Iz službenih objav

Vpis v imenik Zdravniške zbornice. Dr. Furlan Josip, zas. zdravnik v Mariboru.

Preselitev odvetniške pisarne. Dr. Leskovec Janko iz Dolnje Lendave v Rogatec.

Razpis služb. Predsedništvo višjega dež. sodišča v Ljubljani razpisuje 2 mesti pisarniških pripravnikov 4. sk. III. kat. Prošnje je vložiti v roku 6 tednov.

Imenovanje. Višje deželno sodišče je imenovalo g. Dragotina Strucija, konz. port. republike v Ljubljani za tolmača za portugalski jezik.

Razpis druge licitacije. Radi neuspeha prve licitacije je razpisana za 6. dec. ob 11 pri tehn. oddelku banske uprave ponovna licitacija za prevzem gradbenih del pri preložitvi klanca »Srebrnik« v tiru banske ceste .I reda Mestinje—Sv. Peter pod Sv. gorami. Proračun je 312. 480 Din.

Za soboslikarska

pleskarska in črkoslikarska dela se priporoča

Tone Malgaj

družba z o. z., LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 6.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 22. nov.: 12.15 Plošče (mešan program). — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 18.00 Viktor Pernat: V dolini gradov: Soteska — Sv. Peteru (Rog) — Dol. toplice — Rožek. — 18.30 Radio orkester. — 19.30 Ga. Orthaber: Angleščina. — 20.00 Prenos iz Zagreba. — 22.15 Hawai-jazz.

Nedelja, 23. nov.: 8.00 Ing. Zupanič: O vinogradništvu. — 8.30 Dr. Fr. Debevec: O tuberkulozi otrok. — 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje, g. tajnik Jagodic. — 10.20 B. Horvat: Nekaj o poklicanih in izvoljenih (iz cikla: Filmska kultura). — 10.45 Šah, vodi g. B. Pleničar. — 11.00 Samospevi g. Juga. Koncert radio orkestra. — 12.00 Tedenski pregled. — 15.00 Dekliški kotiček: Vprašanje pred poletjem, gdč. Lebarjeva. — 15.30 Ljudska igra: Ugrabljene Sabinke (Ljudski oder). — 16.30 Koncert pevskega zbora z Viča. Dvoboj na harmoniki: Kokalj - Magister. — 20.00 Češki večer: 1. Samospevi gdč. Hanuševe. 2. Radio orkester (češka glasba). — 22.00 Časovna napoved in poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

Nedelja, 23. novembra.

Belgrad: 9.00 Prenos iz Saborne cerkve. 11.00 Plošče. 12.30 Radio orkester. 15.00 Prenos poteka nogometne igre v Pragi; SK Slavija : BSK. 17.30 Narodne pesmi. 18.00 Narodne s kitaro. 19.30 Mladinski oktet. 20.30 Jugoslovanske pesmi. 21.50 Kabaretna ura. — **Zagreb:** 11.30 Dopoldanski koncert. 17.00 Popoldanski koncert. 20.30 Lahka večerna glasba. 22.10 Plesna glasba. — **Budapest:** 10.00 Prenos cerkvene glasbe. 11.15 Uniatska služba božja; nato koncert opernega orkestra. 14.00 Plošče. 17.15 Odlomki operet. 18.00 Lahka glasba. 19.50 Koncertni večer. — **Dunaj:** 10.30 Orgle. 11.05 Ljudski koncert. 14.20 Prenos opere. 17.30 Violina. 18.00 Klavir. 19.40 Simfonični koncert. 20.50 Iz klasičnih operet. — **Milan:** 10.30 Nabožen govor. 10.45 Nabožna glasba. 12.15 Lahka glasba. 16.15 Zabavna glasba. 16.45 Komedija. 19.30 Koncert. 20.30 Plesna glasba. 21.00 Pestri koncert. **Praga:** 19.00 »Traviata«, opera (Verdi). 22.20 Mor. Ostrava. — **Langenberg:** 11.20 Godalni kvartet. 13.00 Opoldanski koncert. 16.30 Popoldanski koncert. 18.20 »Mrtvaški ples«, slušna igra. 20.05 Orgelski koncert; vmes »Requiem«, Knüppel. — **Rim:** 13.00 Radio kvintet. 17.00 Koncert. 21.05 »Thais«, lirična drama, Massenet. — **Berlin:** 18.00 Cerkveni koncert. 20.00 Spomin padlih. 21.10 »Stabat mater«, J. Haydn. 22.50 Komorna glasba. — **Katovice:** 10.15 Prenos nabožne glasbe. 12.10 Simfonični koncert. 16.20 Plošče. 17.40 Popoldanski koncert. 20.30 Piano. 21.25 Lahka glasba. — **Toulouse:** 12.30 Nabožna glasba. 13.00 Koncert. 13.45 Evangeljska svečanost. 18.00 Koncert orkestra. 20.15 Dunajski orkester. 21.00 Operetna glasba. — **Mor. Ostrava:** 10.00 Plošče. 11.00 Radio orkester v Brnu. 12.30 Praga. 16.00 Koncert. — **Leipzig:** 11.30 Maša za mrtve. 14.30 Komorna glasba. 15.00 Slušna igra. 15.45 Plošče. 18.00 Glasbeni večer. 20.00 Koncert simfoničnega orkestra.

NAZNANILO

Cenjenemu občinstvu naznanjava, da sva otvorila na **Dunajski cesti 71, nasproti artiljerijske vojašnice** novo adaptirano

RESTAVRACIJO

Postregla bova z gorkimi in mrzlimi jedili in pristnim, dobrim vinom. Sprejemajo se tudi abonenti na dobro hrano. Za obilni obisk se priporočava

Franc in Antonija Darovec.

Drž. razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor :: Aleksandrova cesta štev. 42.

Žrebanje V. razreda, 20. kola, deseti dan, 20. novembra 1930. — Izžrebani so bili sledeči dobitki (za event. tiskovne pogreške se ne odgovarja).

10.000 Din: 3022, 15.080, 48.483, 55.445, 76.351.

4.000 Din: 37.562, 43.722, 51.438, 59.242, 94.646.

2.000 Din:

24, 191, 2730, 5082, 5796, 6676, 9282, 9742, 11.112, 12.230, 13.645, 16.447, 19.539, 21.612, 30.218, 36.853, 39.153, 40.191, 41.217, 41.251, 43.983, 45.421, 47.476, 50.860, 54.709, 55.561, 55.837, 55.975, 57.646, 60.578, 61.489, 63.045, 63.924, 66.700, 67.368, 70.901, 75.085, 77.127, 78.349, 79.703, 80.792, 81.852, 88.851, 90.788, 91.870, 93.137, 96.875, 99.336.

Veliko delo ljubezni

izkažete svojim dragim rajnim, ako pošljete v njihovem imenu eno opeka za zidavo novega »Doma sv. Terezije«, na čegar dovršenje čaka veliko število ubogih otrok. — Vsakdanja molitev nedolžnih otrok in mesečne svete maše za dobrotnike, bodo po Božji dobroti tudi pokojnim v tolažbo. — Na željo se pošlje ček.

Dom sv. Terezije Deteta Jezusa za zapuščene otroke

Zagreb, Vrhovec 35.

»Ljudska knjižnica iz založbe Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Šavinšek, IZPOD GOLICE 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek Sienkiewicz NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek Conan Doyle IZGUBLJENI SVET (The Lost World) Romano iz slikami 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek Reimmichl ZAGORSKI ZVONOVI — Slavič NA SINAJ 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek Bridges NA POMOČ CIRKUŠKI OTROK 28 Din, vez. 40 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel.

Hans Dominik:

Moč treh

43

Roman iz leta 1955.

Tisočkratno so bile preprežene življenjske niti med sabo. Tako ga je učil Kuansar v Pankong Cou. Zunanji dogodki, dozdevne slučajnosti so bile često zanesljivi kazalci, ki kažejo razločno gledalcu igro mnogo večjih sil. In sedaj je prišel do jasnega spoznanja. V majhnem prostorčku tam med prstanom in prstom se je izvršil boj dveh sil za svetovno vlado. Vsak poskus, da poseže vmes, je bil brez zmisla. V tem boju mora ostati tih gledalec, mora čakati, kako se bo izpolnila usoda.

Borba se je nagibala h kraju. Dr. Glosin je izpustil prstan na mizo. Silvester je hotel pristopiti in ga vzeti. Atmin mig ga je odgnal. Indec je vstal in stopil tesno k mizi. Silvester je videl, da je zbral zadnji ostanek svoje silne telepatske moči, da vsili nasprotniku svojo voljo. In zdaj se je pokazal učinek. Dr. Glosin je zavil prstan zopet v svileni papir, prevezal zavojček, vstal in stopil k Atmi. Mirno mu je ponudil zavitek in dejal z enoličnim glasom:

»Tu sem prinesel prstan.«

Atma je sprejel zavitek in ga začel polagoma in umerjeno zopet odpirati. Dr. Glosin se je po oddaji vrnil k svoji pisalni mizi. Tam je sedel mirno in gledal kakor odsoten z mislimi na pisalno mapo.

Atma je vzel prstan in ga porinil sam Silvestru na prstanec desne roke. Široko in hladno se je prijelo zlato težkega prstana okrog prstnega člena. Silvester je začutil, kako se mu vrača novo zaupanje v srce, ko je čutil prstan zopet na mestu, kjer ga je nosil tako dolga leta. Vsaka bojazen je izginila. Zadobil je zavest sigurne zmage.

Atmin glas ga je mahoma zmotil v teh mislih in čuvstvih.

»Kje je Jana Hartejeva?«

Indec je izgovoril in zapičil svoj pogled v doktorja.

Kratek stresljaj je spreletel zdravnikove ude. Zdelo se je, da se hoče še enkrat upreti. Toda njegov upor je bil strt. Njegove poteze so zadobile izraz brezupne utrujenosti, ko je z ustnicami oblikoval odgovor:

»Na Reynoldovi farmi v Elkingtonu pri Frederikstownu.«

Silvester je pil odgovor besedo za besedo kakor oni, ki umira od žeje. Frederikstown v Koloradu. Pokrajino Elkington je celo slučajno poznal. Farma se bo že našla. Sedaj so premagane vse težave. Še kratek čas in zopet bo videl Jano, v hitri zračni ladji jo bo rešil iz vseh sovražnih moči.

Atma je stal pred zdravnikom. Z zapovedujoče silo mu je dajal svoje zadnje ukaze.

»Do štirih boš spal. Ko se boš prebudil, boš pozabil na vse. Na prstan, na Logga Sara in na Atmo.«

Dr. Glosin je sklonil glavo med roke in jo oprl na mizo. Ležal je v globokem spanju.

»Ob štirih boš zbudil svojega gospoda.« Mimogrede je rekel Atma to slugi, ki je sedel v veži na stolu in dremal. Površno ga je pri tem pogladil po čelu in očeh. Nato so se za prijateljema zaprla hišna vrata.

* * *

Razočaran in zagrenjen je bil zapustil Glosin Reynoldovino onega dne, ko je Jana odbila njegovo ponudbo. Toda tudi Jano je pretresla ta izjava in jo spravila iz omamne mirnosti. Potrebovala je nekoga, na kogar bi se mogla opreti, na kogar bi se mogla nasloniti. Po smrti njene matere ji je Glosin upala. V svoji prirodni želji za varstvom je skušala zaupati, kolikor je dopustilo instinktivno, njej sami postal ta opora. Očetovski prijatelj, ki mu je zanerazumljivo nezaupanje.

Glosinova snubitev je razdrla na mah to razmerje in vrgla znova Jano v težke duševne borbe. Čuvstvo najglobljе zapuščenosti jo je znova obvladalo. Kaj ji po vsem tem še ostaja na tej zemlji? Mati mrtva... Silvester izgubljen in zakopan... Glosinovo prijateljstvo lažno?!...

Vrh tega družba te stare zamorke, katere pogled in osebnost ji je postajala od dne do dne zoprnejša. Režanje stare Abigaile je zadobilo sedaj posebno vsebino in izraz, ki je Jano plašil in mučil. Poleg tega črnkino govoričenje, ki ji je po večini ostajalo nerazumljivo. Toda tudi ono malo, kar je razumela in uganila, jo je navdalo s strahom.

Nič več ni zapustila hiše. Opustila je izprehode in vožnje prejšnjih tednov. S trudnimi možgani si je skušala odgovoriti na vprašanja.

Kaj bo iz nje? Kaj namerava Glosin z njo? Zakaj jo je pripeljal baš semkaj?... Kaj naj počne?... Če bi sprejela kje mesto... kjerkoli... samo proč od tu... proč!... Ko bi bila vsaj ostala v Trentonu! Nobeno pismo, noben znak življenja ni nikoli dospel do nje iz Trentona.

Proč!... Proč!... Zakaj ni bila že zdavnaj proč?... Zakaj ni že takoj po Glosinovi snubitvi zapustila farme?

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1·50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Trgovska pomočnica

želi mesta v trgovini z mešanim blagom. Naslov v upravi Slov. Maribor.

Dekle

z letnimi spričevali (zna kuhati) želi menjati službo, najrajši k majhni družini, z novim letom. Naslov v upravi Slovenca v Mariboru.

Trgovski pomočnik

pošten, marljiv, izvežban v špeceriji, železnini, manufakturi, išče službe takoj ali pozneje. - Dopisi na upravo pod št. 13.162.

Šivilja

z dežele, srednje starosti, išče proti mesečni plači 150 Din lažjo službo kot pomoč gospodinji, prodajalka kruha, varuhinja otrok, ali v kakšen zavod, hotel ali trgovino, kjer bi šivala. - Ponudbe pod »Kamorkoli« na upr.

Službo dobe

Učenko-štepariko

za zgornje dele sprejmem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. Virjent Jakob, čevljar, Vransko.

Služkinja

ali postrežnica za vse, res poštena, se sprejme. Tavčarjeva ulica 6, II. n., levo.

Dva krojača

pomočnika, sprejmem takoj za velike komade. Prednost imajo oni, ki so vajeni konfekcijskega dela. Služba stalna. Avberšek Viktor, krojaštvo, Maribor, Državna c. 24.

Potniki!

Za dober zaslužek se obrnite na upravo pod šifro »Mnogo kupcev«.

Pozor!

Proti visoki proviziji iščemo sposobne potnike za razprodajo dobrih predmetov. Ponudbe poslati na upravo pod »Dober zaslužek.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast. konc., Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoauto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Šoferska šola

oblastveno koncesijonirana, I. GABERŠČIK, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova 52. Prihodnji redni tečaj se prične 1. decembra.

Krojaški mojstri in pomočniki!

Od 1. do 16. decembra se vrši prikrojevalni tečaj za moška oblačila. Natančnejša pojasnila daje Teodor Kunc, lastnik prikrojevalne šole, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4, II. nadstropje.

Krojači, šivilje,

nešivilje, dame za samouporabo. Nov pouk krojenja na Strokovn. krojnem učilišču, Ljubljana, Stari trg 19, se prične začetkom decembra. Krojačem, šiviljam lahko razumljiv sistem. Kroji so preizkušeni — pristojajo brez pomerjanja. Za dame, ki se želijo izobraziti za samouporabo, zelo lahek sistem krojenja in šivanja v lastnem modnem salonu. Kroji po meri. Izdaja modnih listov.

Stanovanja

Trisobno stanovanje

predsoba, kuhinja in pritikline, v bližini Ljubljane, za ugodno ceno oddam. - Naslov v upravi pod št. 13.266.

Stanovanje

2 sob, kuhinje, pritiklin in balkona, suho in zračno, se odda s 1. dec. pod Rožnikom, cesta IX. št. 30, nasproti bajerja.

Zračno stanovanje

dve sobi, kuhinja in pritikline, elektrika, vodovod in vrt, na Ježici 91, poleg avtopostaje »Ruski car«, se takoj odda. Dobnikar Ivan, Ježica.

Meblovana soba

lepa, se odda solidnemu gospodu. Jegličeva c. 9.

Soba

lepa, solnčna, se takoj odda. Pleteršnikova 24.

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob z vsemi pritiklinami, se odda s 1. februarjem 1931 v naših hišah na Brinju. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence, Ljubljana, Gledališka ulica 8.

Stanovanje

5 sob, komfortno, z vsemi pritiklinami, se odda s 1. februarjem 1931 na Pražakovi ulici št. 15/I. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence, Ljubljana, Gledališka ul. št. 8.

Stanovanje

samsko — obstoječe iz dveh sob, predsobe in kopalnice, se odda s 1. decembrom 1930 na Pražakovi ulici štev. 15/IV. Podrobni pogoji na razpolago pri Pokojninskem zavodu za nameščence, Ljubljana, Gledališka ulica 8.

Dijakinja

se sprejme z vso oskrbo v bližini Tabora. Naslov pove uprava pod štev. 13.291.

Elegantno sobo

parketirano, z električno razsvetljavo in postrežbo oddam s 1. dec. za 350 Din v svoji vili Ljubljana VII., Maurerjeva ulica 18.

Meblovano sobo

išče oficir v bližini Tabora in okolici. Ponudbe pod »Oficir« na upravo.

Mansard. stanovanje

se odda s 1. decembrom. Naslov pove uprava pod št. 13.288.

Vnajem

Gostilniški prostori

v Trojanah se oddajo v najem. Pojasnila daje Cerar, trgovec, Lukovica.

Tovarniške prostore

velike, z električno napeljavo, stavba zidana pred par leti, in več krasnih stanovanj v Zgornji Šiški, oddam v najem. Naslov v upravi lista pod št. 13.260.

Posestva

Stavbna parcela

v izmeri 7000 m² v bližini kolodvora Št. Vid-Vižmarje se proda skupno ali v manjših parcelah. Poizve se v Vižmarju št. 100.

Novozgrajena vila

s 3 stanovanji, s kopalnicami, obložen. z emajliranimi ploščami, vse parketirano ter z vsemi pritiklinami, se proda. Vrt ograjen. Vsa stanovanja takoj na razpolago. Poizve se I. Oražem, Moste pri Ljubljani.

Prodamo

Pianino

dobro ohranjen, z lepim močnim glasom — ceno prodam. Kos, Kolodvorska 26/II.

Studenec

cela oprava, maceslove cevi in vse, kar se potrebuje pri studencu, že rabljeno, a v dobrem stanju, se takoj ceno proda. Na ogled pri Antonu Lešnik, studenčnem mojstru v Studencih pri Mariboru, Radvanjska c. 10.

TRETORN
galoše in čevlji za sneg
kupujejo vsi, ki cenijo svoj denar in varujejo svoje zdravje. Kupite tudi Vi še danes znamko
TRETORN
ker je najboljša.

Pisalni stroj

rabljen, z vidno pisavo, v dobrem stanju, se poceni proda. - Naslov v upravi pod št. 13.223.

Volna, bombaž,

nogavice in pletenine v veliki izberi pri Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ul. 4 in Stari trg 12.

Puhasto perje

čisto čohano po **48 Din** kg, druga vrsta po **38 Din** kg, čisto belo gosje po **130 Din** kg in čisti puh po **250 Din** kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. **L. BROZOVIĆ — Zagreb,** Ilica 82. Kemična čistilnica perja.

Pisalni stroj

Underwood, skoraj nov, se proda za 3800 Din. Ponudbe na upravo pod »Underwood« št. 13.073.

Tovarna perila

dobro vpeljana, s kroji in inventarjem, ugodno naprodaj. Ponudbe pod zn. »Slovenija« na upravo.

Nov kino aparat

za potovanje ali društvene dvorane se za polovico nabavne cene proda. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.240.

Krojaški šivalni stroj

rabljen, in moško kolo — se proda pod zelo ugodnimi pogoji. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13.299.

Avto Ford

zaprt, petsedežen, v najboljšem stanju, ugodno naprodaj. Naslov v upravi pod št. 13.246.

V Mariboru

je najugodnejši nakup galanterije, drobnarije, parfumerije, papirja, šolskih potrebščin itd. — na debelo in na drobno — pri **DRAGO ROSINA, Vetrinjska ulica štev. 26.**

Budilke

(vekarce) po 50 Din z garancijo. Ivan Pakiž, Pred Škofijo 15, Ljubljana.

Miklavž!

Vsakovrstne lutke, punčke se popravljajo. Velika izbira punčk in različnih igrač po najnižji ceni v trgovini Koler, Stari trg št. 6, Ljubljana.

Kúpimo

Svežega zelja

kupim več vagonov. - I. Oražem, Moste pri Ljub.

Fižol

letošnji cipro, koks in nizki, orehe tankih lupin, debele, ponudite povzorčeno z navedbo množine tvrdki Peter Šetina, Radeče pri Zidanem mostu.

Vrednostne papirje

srečke, obligacije, delnice kupuje upravništvo »Merkur«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II, tel. 30-52.

Razno

Grafološki institut

Vsa vprašanja življenja in karakter analize na temelju 10 vrstic rokopisa. Rojstvo, podpis, naslov in 5 želja. Honorar 50 Din. Profesor grafolog De Morton, vila Svetlin, Linhartova 28.

Zapustila naju je v brezmejni boli iskreno ljubljena in zlata sestrica, gospodična

Marija Cvarova

poštna uradnica v pokoju

ter se dne 21. novembra ob 6 zjutraj, previdena s sv. zakramenti, preselila v lepše življenje.

Truplo nepozabne pokojnice se prepelje iz hiše žalosti. Celovška cesta 89, k Sv. Gregorju pri Ortneku, kjer se vrši pogreb v nedeljo 23. novembra ob pol 12 dopoldne.

Ljubljana-Ortnek, dne 21. novembra 1930.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod.

Miklavževa razstava igrač

v prodajnih prostorih tvrdke

Ant. Krisper, Ljubljana, Mestni trg št. 26

v nedeljo 23. novembra od 9 do 12 in 14 do 19.

V elementarni stroki izurjena, akvizicije in organizacije zmožna prvovrstna moč se sprejme kot

vodja podružnice

pri neki angleški zavarovalni družbi. — Ponudbe z obširnim curriculum vitae in označbo zahtevane plače, naj se naslove pod »Assecuranz Fachmann« na **Jugomosse, Zagreb, Jelačičev trg 5.**

Iščejo se resne ponudbe iz večjih mest Slovenije od že obstoječih in dobro vpeljanih kolonijalno-delikatesnih trgovin na glavnih ulicah radi otvoritve

samoprodaje „Jugobrazil“

(Prodaja najboljše braziljanske kave in ostale kolonijalno-delikatesne robe.)

Ponudbe se prejemajo tudi od ostalih interesentov, ki bi pristali na to, da otvorijo specijalno trgovino za prodajo „JUGOBRAZIL“ izdelkov.

Z ozirom na specijalne pogoje se zahteva popolno poznanje te stroke, dobre reference in sigurne garancije.

Pismene ponudbe na

„Jugobrazil“, Beograd, Knez Mihajlova 15

Pohištvo

priprosto in najmodernejše. Vam nudi tvrdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvora

---

za 1a trb premog suha drva ali koks kličite tel 2056 oz. naročite v Wolfovi 1 pri Dom. Čebin

Ovesin koruzo

kupite najceneje pri tvrdk

A. VOLK. LJUBLJANA

Resljeva cesta 24

Veletrgovina z žitom.

Dr. G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani, priporoča pri zaprtju in drugih težkočah želodca svojo preizkušeno

želodčno tinkturo

Pri bolezni želodca, črev

slabi prebavi in hemeroidih jemljite tudi Vi «FIGOL». «FIGOL» osvežuje in čisti kri.

Dobiva se v vsaki lekarni, po pošti pa ga razpošilja proizvajalec: Lekarna Dr. Semelič, Dubrovnik 2/44, 3 stekl. s poštnino 105 Din, 8 steklenic 245 Din, 1 steklenica 40 Din.

Potrtega srca naznanjamo žalostno vest, da je naša ljubljena hčerka, sestra, svakinja, gospodična

Alojzija Plevnik

trgovska pomočnica

po dolgi in težki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v Bogu za vedno zaspala.

Pogreb drage pokojnice po v nedeljo 23. novembra ob pol 4 popoldne iz Vodmatske ulice 16 k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, dne 21. novembra 1930.

Žalujoči: **Matija** in **Alojzija Plevnik**, starši; **Angela** por. **Kušar, Ciril, Alojzij**, sestra in brata; **Franjo Kušar**, svak.

Neizprosna smrt nam je iztrgala iz srede srečne družine našo nad vse dobro soprogo in iskreno ljubljeno, nepozabno mamico, hčerko, sestro, teto in taščo, gospo

Fani Gregorčičevo roj. Koširjevo

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto 22. novembra ob 16 popoldne iz mrtvašnice pri Sv. Krištofu.

Žalujoči soprog **Feri**, hčerka **Olga**, sin **Rihard** in ostali sorodniki.

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so našega dragega očeta

Josipa Šlajpaha

spremili na njegovi zadnji poti, posebno še predstavnikom ljubljanskega magistrata, zastopnikom žandarmerije, kakor tudi vsem tistim, ki so v teh težkih dneh sočustvovali z nami.

Ljubljana, 22. novembra 1930.

Žalujoči ostali.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Frane Kremžar.